

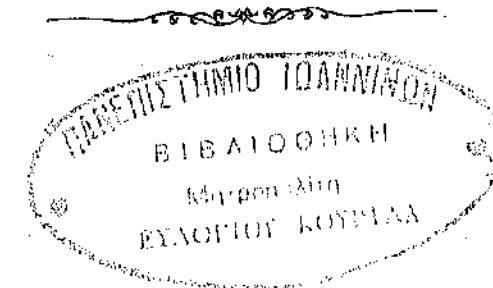
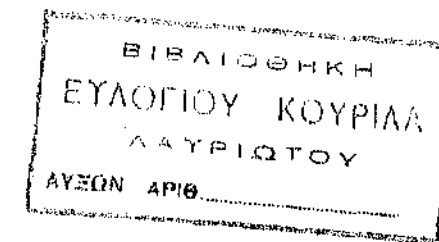
ΕΣΤΙΑ

ΤΟΜΟΣ ΕΙΚΟΣΤΟΣ ΔΕΥΤΕΡΟΣ

1886

[ΙΟΥΛΙΟΣ - ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΣ]

ΤΙΜΑΤΑΙ ΔΡ. 5 - ΔΕΔΕΜΜΕΝΟΝ ΔΡ. 8

ΑΘΗΝΗΣ
Γ. ΚΑΣΔΟΝΗΣ, ΕΚΔΟΤΗΣ ΚΑΙ ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ

Γραφείον της Έστιας: Ένδρ της οδού Σταδίου, αριθ. 32.

1886

ΕΣΤΙΑ

ΕΚΔΙΔΟΤΑΙ ΚΑΤΑ ΚΥΡΙΑΚΗΝ

Τόμος ΚΒ΄

Συνδρομή ἑτησίαν: Ἐν Ἑλλάδι γρ. 12, ἐν ἄλλοδαπῇ γρ. 20 — Δι' ἀποστολὰς δεχόμενοι ἀπὸ 1 Ἰανουαρίου ἕως καὶ ἑνὸς ἰσθιῶν. — Γραφεῖον ἀποστ. Ὁδὸς Σταδίου 82.

23 Νοεμβρίου 1886

ΜΕΤΑ ΤΟΝ ΣΕΙΣΜΟΝ

Διήγημα

[Συνέχεια καὶ τέλος ἴδε προηγούμεν. φύλλον.]

Δ΄

Ἐν ἡ 1 Σεπτεμβρίου 188...

Τί ἀπέγεινε, φίλτατε Στέφανε, ἡ ἡσυχία τοῦ βίου μας καὶ ἡ ἀταραξία τῆς καρδίας μου; Εἶς μίαν ἀπὸ τὰς ἐπιστολάς μου πρὸς σὲ ἀναιρευόμην ἀπιστεύτους ἀναστατώσεις καὶ μυθιστορικὰ ἐπεισόδια, ὡς μόνον ἰσχύοντα καὶ ταύτην κ' ἐκείνην νὰ διαλύσωσιν. Ἀλλά, παρὰ πᾶσαν προσδοκίαν, τὰ ρητορικὰ σχήματα λαμβάνουσιν ὑπόστασιν ἐν τῇ πραγματικότητι, παρακτικὸν δρᾶμα πλέκεται περὶ ἐμέ, ἐν τῷ ὑποφ' πόλις δλόκληρος τραγικώτατα πρωταγωνιστεῖ, παρ' αὐτὸ δὲ καὶ ἐξ αὐτοῦ, ἰδιωτικώτερον ἀλλ' ὄχι ὀλιγώτερον ζωηρὸν μυθιστόρημα ἐκτυλίσσεται, οὕτινος εἶμαι ὁ ἦρωας. Τὴν ἀρχὴν αὐτοῦ ἀνεγνώσας εἰς τὴν προηγούμενην μου, σήμερον ἐξακολουθῶ τὴν συνέχειαν.

Αἱ οἰκίαι τῆς πόλεως κατέπεσον· ὅσαι μένουσιν ἔτι ὄρθαι εἶνε ἀκατοίκητοι. Ἄλλ' ὦ, ἀποτρόπαιος εἰρωνία τῆς μοίρας! μόνον ἀκεραία καὶ ἀβλαβὴς ἐν τῇ πόλει μας σώζεται ἡ οἰκία τοῦ ἱατροῦ, τοῦ ἀτυχοῦς μνηστῆρος τῆς κόρης Πικροπούλου, τοῦ μόνου φονευθέντος ἐκ τοῦ σεισμοῦ εἰς τοῦ Ζαφείρη τὰμπέλια! Ὁ κ. Ἄνδρουκλῆς κατώρθωσε νὰ οἰκονομηθῇ εἰς ἄθλιον παράπηγμα, παραπλεύρως δ' αὐτῶν κατοικοῦμεν ἡμεῖς ἐντὸς ἀθλιεστέρως σκηνῆς. Τὸ πλεῖστον τῆς ἡμέρας διέρχομαι φροντίζων περὶ τῆς οἰκογενείας τοῦ Ἄνδρουκλέους, ἥτις βαρύτερον ἡμῶν πληγείσα ἐκ τοῦ σεισμοῦ, ἔχει ἀνάγκην συντροφίας καὶ περιθάλψεως. Τῆς μικρᾶς Θεαλείας ἡ πληγὴ μόλις ἀρχίζει νὰ ἐπουλοῦται, ἡ Μαρία ἐκ τῆς φοβερᾶς ἀγωνίας τῆς νυκτὸς ἐκείνης ἠσθένησεν ὄχι ἑλαφρῶς, καὶ οἱ συγγενεῖς αὐτῶν, ἀριθμοῦντες δεινὰς ἀπωλείας, πού νὰ προσέξουν εἰς αὐτούς! Ὄθεν ἐδέησε νὰ ἀναλάβω παρὰ τῆς οἰκογενείας χρέη ἀντιλήπτορος καὶ νοσοκόμου· καὶ ἂν δ' ἡμέλων πρὸς τοιαύτην φροντίδα, ἡ πατήρ μου, γέρον καὶ μὴ δυνάμενος αὐτὸς νὰ ἀναλάβῃ, θὰ μοὶ ἐπέβαλλε ταύτην ὡς καθήκον. Ἀλλὰ κ' ἐγὼ ἐπελήφθην τῶν νέων καθηκόντων

μου μετὰ πλείονος ἢ ἀπλῆς προθυμίας. Διότι ἀπὸ τῆς τρομερᾶς ἐκείνης νυκτὸς ἤρχισα νὰ ἀπενίξω πρὸς τὴν Μαρίαν μετὰ ἐξαιρετικῆς συμπαιθείας, τὴν ὅποιαν μέχρι τοῦδε, ὡς γνωρίζεις, ἡ θεία τῶν γυναικῶν δὲν ἠδύνατο εὐκολὰ νὰ μοῦ ἐμπνεύσῃ, καὶ ἤρχισα ἐπὶ τέλους νὰ ἐννοῶ ὅτι ἀπὸ τῆς συμπαθείας ἐκείνης ἐμορφουτο βαθμηδὸν τὸ αἰσθημα, ὡς ἐκ τῶν μεταξίνων τριγῶν τῆς κεφαλῆς πλέκεται ἀδιάσπαστος ἄλυσος. Εἶνε μεγάλη ἡ δύναμις τῶν ὠραίων ὀφθαλμῶν, οἵτινες δεσμεύουν μόνον διότι εἶνε ὠραῖοι ἀλλ' ὅποια εἶνε ἡ δύναμις τοῦ κάλλους, ὑποτάσσοντος ὄχι μόνον διὰ τῆς ἐξωτερικῆς αὐτοῦ λαμπηδόνος ἀλλὰ καὶ διὰ τῆς ἐνδομύχου ἀρετῆς, ἥτις τῷ παρέχει τὴν ἡγεμονίαν ἐπὶ πάσης ἄλλης ὠραιότητος! Ὅποια εἶνε ἡ δύναμις τοῦ κάλλους, δεσμεύοντος τὴν καρδίαν, ἐν ᾧ ὁ νοῦς καυχᾶται διὰ τὸν ἔρωτα τῆς καρδίας! Μὲ κίνδυνον νὰ φανῶ εἰς σὲ ὀλίγον νερόβραστος εἰς τὰς συγκινήσεις μου, νομίζω ὅτι δὲν θὰ ἠγάπων τὴν Μαρίαν, διὰ μόνως τῆς δυναμείως τῶν ὀφθαλμῶν τῆς, ἂν δὲν ἐβάρυνεν ἐπὶ τῆς πλαστικῆς τῆς ἐκτιμήσεώς μου, καταστήσασα ὠραιότερους ἔτι αὐτούς, ἡ ἔξοχος εὐγένεια τῆς καρδίας τῆς, ἥτις ἀπεκαλύφθη εἰς ἐμὲ ἐν τῷ ἀγῶνι πρὸς διάσωσιν τῆς ἀδελφῆς τῆς. Καὶ ἐνῶ ἐπηγυρῶνουν τὰς δύο ἀσθενεῖς πάντοτε ἐπὶ παρουσίᾳ τῆς μητρὸς καὶ ἐπεμελούμεν τοῦ πληγωμένου βραχίονος τῆς μικρᾶς, καὶ τὴν ἔκαμνον νὰ λησμονῇ τοὺς πόνοὺς τῆς, διηγούμενος ὅτι μὲν ἐξ ἀναπολήσεως, ἄλλοτε δ' αὐτοσχεδιάζων, τὰς θαυμασιωτέρας ἱστορίας, καὶ κατέπειθον τὴν Μαρίαν νὰ πῆρ ἀηδῆς τι φάρμακον, καὶ εἰς ἕκαστον νέον κλονισμόν τοῦ ἐδάφους, μεθ' ὃν ὑφίστατο βιαίας νευρικᾶς διαταράξεις, μετὰ κόπου κατώρθουν νὰ τὴν καταπραῖνω, καὶ ἀντατασώμην κατὰ τῶν μαρῶν προφητειῶν καὶ προλήψεων διὰ τῶν ὁποίων εἰς τοιαύτας περιστάσεις καταπλήττουσι καὶ τὰ ὀλιγώτερον ἐσκοτισμένα πνεύματα οἱ ἀμαθεῖς καὶ οἱ θεόπληκτοι, κατερχόμενος πολλὰκις μέχρι σχολαστικῶν ἐρμηνειῶν ἐκ τῶν φυσικῶν καὶ γεωλογικῶν γνώσεών μου, καὶ ἐνῶ ὡς ἀδελφὸς ἠγυρῶνουν πλησίον τῆς, εἰς λογισμὸς ἀκοίμητος περιστρέφετο ἐντὸς τοῦ πνεύματός μου, ἐν ἀρχῇ ἀμυδρῶς, βαθμηδὸν ἐπὶ μᾶλλον ζωπυρούμενος:

γυνή τοσοῦτον μεγαλόψυχος ἐν τῷ φίλτρῳ δὲν δύναται παρὰ νὰ εἶνε ἡ εὐτυχία ἐκείνου μεθ' οὗ ἐν τῷ βίῳ θέλει συνδεθῆ. Ἄλλ' ἐκτός τούτου ἡξίου ὅτι ἀπὸ τῆς νυκτὸς ἐκείνης συνήνου ἡμᾶς ὁ δεσμός τῶν συναγωνισθέντων καὶ συγκινδυνεύσαντων ὡς ὑπὲρ μιᾶς ιδέας. Τοσοῦτ' ἔδ' ἐξ ἑσθ' ἄλλοι ἀδελφῆς τῆς—εἴτε ἐξ ἀπλῆς εὐνοίας, —διεσπάζω νὰ πιστεῦσω εἰς βαθύτερον τι αἴτιον, —φέρεται πρὸς με μετ' ἀξιοπαρατηρήτου διακρίσεως. Πολλάκις ἀκόπως ἐπέτυχον παρὰ τῆς κόρης δεῖν ἠδυνάτου νὰ ἐπιτύχωσι μετὰ πολλὰς προσπάθειάς οἱ ἄλλοι περὶ αὐτὴν. Πολλάκις μὲ δύο τυχαίους λόγους μου τὴν κατέπεισα περὶ τινος ζητήματος, ἀκαμπτον μέχρι τότε καὶ πρὸ τῆς αὐστηροτέρας λογικῆς. Οὐχὶ ἀπαξ τὴν διέκρινα παιδικῶς φαιδρυνομένην ἐπὶ τῇ παρουσίᾳ μου ἢ τὴν συνέλαβα δυσθύμως κύπτουσαν, ἐν ᾧ ἀνεχώρουν. «Φεύγετε;» μοῦ λέγει μεγαλοφύωνος—εἶνε καὶ ἄλλοι πλησίον μας—ἐν ᾧ ἐγείρομαι πρὸς ἀναχώρησιν· καὶ ταπεινοῦσα τὴν φωνὴν φεύγετε; μοῦ ψιθυρίζει με παράπονον.

Ἐν τούτοις δὲν ὑπῆρχε πλέον λόγος νὰ παραμένω ἐν τῷ θεάτρῳ τῆς καταστροφῆς. Ὄφειλον νὰ ἀπέλθω εἰς τὴν θέσιν μου, ἐνθα ἐπίσημον καθήκον μὲ προσεκάλει, εἶχα δὲ καταναλώσει ἐνταῦθα πολὺ περισσοτέρας ἡμέρας τῶν ὅσων ἀπῆται ἢ ἀδεία τῆς ὁποίας εἶχον τύχει. Μὴ δυνάμενος ἄλλως νὰ πράξω, ἔγραψα εἰς τὸν τμηματάρχην μου δικαιολογῶν τὴν ἔνεκα τῶν συμφορῶν τοῦ σεισμοῦ παράτασιν τῆς διαμονῆς μου. Μοὶ ἀπήντησεν οὕτως, ἀναγνωρίζων μὲν τὸ βάσιμον τῆς δικαιολογίας μου, ἀλλὰ προσκαλῶν με ὡς τάχιστα νὰ μεταβῶ εἰς τὴν θέσιν μου ὅπου σπουδαιότατα συμφέροντα ἀπαιτοῦσι τὴν παρουσίαν μου. Φανερόν ἐστι μετὰ τοιαύτην ἐπιστολήν—χθὲς τὴν ἔλαβα—δὲν δύναμαι ἢ νὰ ἐπιστεῦσω τὴν ἀναχώρησίν μου. Ὡς Στέφανε, ἀρχίζω νὰ δοκιμάζω, ὡς ὁ κοινότερος τῶν ἐρωτολήπτων, τὰ πένθη καὶ τὰς πικρίας τοῦ αἰσθητήματος, ὁ πολλάκις αὐτῶν καταιρηνουθεῖς, αἰσχυρόμενος, ἀλλ' ἀδυνατῶν νὰ φανῶ κύριος ἑμαυτοῦ. Καὶ ἐξετάζω κατ' ἑμαυτὸν μήπως ἐξεύρω λόγον τινὰ καθ' ὃν δὲν εἶνε ταπεινὸν ἢ σκανδαλώδες ἢ ἀνόητον νὰ ἐγκαταλίπω τὴν θέσιν μου, ἐν ἐσχάτῃ ἀνάγκῃ, χάριν τῆς διαμονῆς μου ἐνταῦθα. Καὶ τώρα πρῶτον ἀρχίζω νὰ ὑποτιμῶ τὴν περὶ ἐμὲ δυστυχίαν καὶ ἐρήμισιν καὶ νὰ εὐρίσκω ὅτι ἐγὼ ὁ σχετικῶς ἐλαφρότερον πληγῆς ἐκ τοῦ σεισμοῦ δὲν εἶμαι καὶ τὸ ἐλαφρότερον θῦμα αὐτοῦ. Διακόπτω τὸ γράμμα μου, διότι εἶνε ἀνάγκη νὰ πεταχθῶ μίαν στιγμὴν ἐκεῖ.

Ε'

Ἐπὶ 2 Σεπτεμβρίου 188...

Ἄκουσέ με, πρὸς Θεοῦ! Ἐπήγα χθὲς εἰς τοῦ

Ἄνδροκλέους. Ὅλιγα βήματα μακρὰν τῶν ἐρειπίων τῆς πολυδαίδαλου ἀρχοντικῆς κατοικίας τῆς ἢ οἰκογένεια τρώγει, κοιμάται, δέχεται ἐπισκέπτας καὶ ὀρνει τὴν συμφορὰν τῆς ἐντὸς στενοῦ, γυμνοῦ καὶ ὑγροῦ χώρου, ἐν ᾧ κατὰκείται ἀναμιξέ στραμάτα καὶ ἐνδύματα, καθίσματα, σκάφαι, πινάκια καὶ χύτραι, πάντα μετὰ κόπων οἰκονομηθέντα. Καθ' ἣν στιγμὴν εἰσῆλθον, ὁ κ. Ἄνδροκλῆς παρὰ τὴν θύραν καθήμενος ἀνεγίνωσκεν ἐφημερίδα, ἡ μικρὰ Θάλεια ἀνεπαύετο ἐκτάδην ἐπὶ τοῦ στραμάτος, ἀδύνατος εἶτι ἐκ τοῦ τραύματος, ἡ Μαρία ὀρθία, ὡρὰ ἐκ τῆς νόσου, ἐστηρίζετο ἐπὶ τινος χυλοπόδος τραπέζης, τοῦ μόνου κόσμου τοῦ χώρου ἐκείνου, ἐφ' ἧς ἀποθέτουσιν ἀναμιξέ φαγητὰ καὶ φάρμακα, ἡ μήτηρ εἰς τινὰ γωνίαν ἐνησυχολίτο διπλώνουσα ἀσπρόρρουχα. Μεταξὺ λόγων ἀναγγέλλω τὴν προσεχῆ ἀναχώρησίν μου.

—Τὶ νὰ κάμω; πρέπει νὰ πηγαίνω εἰς τὴν θέσιν μου!

Τὶ αὐτὸ δυσάρεστον ἐπιφώνημα ἐκφύγει τῶν χειλέων τῆς οἰκογενείας. Ἡ μήτηρ λύεται εἰς θρηνώδη διάχυσιν. «Παιδί μου, πῶς μὰς ἤγυρες καὶ πῶς θὰ μὰς ἀφήσῃς τοὺς κακότεχους! Ἄχ! πῶς σοῦ κάνει καρδίαν νὰ μὰς ἀφήσῃς ἐδῶ τοὺς δυστυχισμένους ποῦ θὰ μὰς βουλιᾶξῃ ὁλοι, ὁ Θεός!» Ὁ κ. Ἄνδροκλῆς ἀπαθέστερος μοῦ ζητεῖ πληροφορίας περὶ τοῦ μέρους εἰς τὸ ὅποιον διωρίσθη, περὶ τῶν κατοίκων, τοῦ κλίματος, τῶν ἀσχυλιῶν καὶ τῶν προσόδων τῆς θέσεώς μου. Ἡ Θάλεια κραυγάζει κλαυθμηρίζουσα: «Μὴν πηγαίνης, κ. Ἰάκωβε, μὴ μὰς ἀφήσῃς τώρα!» Ἐν ᾧ ἐκείνη, ὦ! ἐκείνη! τὴν βλέπω δις καὶ τρίς νὰ νεύῃ εἰς ἐμὲ ἀρνητικῶς διὰ τῆς κεφαλῆς. Ἰπῆρχε δὲ εἰς τὸ ἄφρονον αὐτῆς μὴ φρονησῆς, εἰς τὸ βλέμμα μεθ' οὗ τὸ συνώδευσεν, ἀρρητῶς θελκτικῆς τις καὶ καταπειθούσα γλῶσσα, ἀνάμικτος ἐξ ἰεσιῶν καὶ προσταγῆς. Ἀφρημένως ἀποχαιρετήσας, ἐπανῆλθον εἰς τὴν σκηνὴν μου ἦτον ἤδη νύξ.

Διῆλθον αὐπνος τὴν χροσινὴν νύκτα, ἀλλὰ κατ' αὐτὴν εἶχα ἀποφασίσει. Σήμερον τὸ πρωὶ εἶπα εἰς τὸν πατέρα μου:

—Πατέρα, πρὶν ἀναχωρήσω εἰς τὴν θέσιν μου, πρέπει νὰ μάθῃς δύο πράγματα: πρῶτον ὅτι ἀγαπῶ τὴν Μαρίαν τοῦ Ἄνδροκλέους, καὶ δεύτερον ὅτι ἀπεφάσισα νὰ τὴν ζητήσω ἀπὸ τὸν πατέρα τῆς. Ἡ Μαρία εἶνε κορίτσι ὡραῖο καὶ προκομμένο. Δὲν πιστεύω νὰ εἶμαι γι' αὐτὴ κακὸς γαμρός. Μόνο πρέπει τοῦ λόγου σου, πατέρα, ν' ἀναλάβῃς ἀπάνου σου τὴν ὑπόθεσιν. Τοῦ λόγου σου πρέπει νὰ εἰδῆς τὴν Ἄνδροκλῆ καὶ νὰ τοῦ μιλήσῃς. Πρέπει νὰ γίνων σωστὰ τὰ πράγματα. Δὲν ταιριάζει νὰ πάγω μονάχος μου, χωρὶς νὰ φαίνεται πῶς ἔχω τὴ γνώμη τοῦ πατέρα, οὔτε ποῦ ἔχω τέτοιο θάρρος, ἀλήθεια.

Οὐδέποτε προσεδόκων ὅτι θὰ εὕρισκον τόσην

ἀντίστασιν ἐκ μέρους τοῦ πατρός μου. Σποδρῶς ἐπὶ ὦραν συζητήσαντες, εἰς οὐδὲν κατελήξαμεν, ἐμοῦ ἀγωνιζομένου νὰ τὸν μεταπέσω, αὐτοῦ ἐπιμένουτος ἐν τῇ ἀρνήσει. Ὡς κυριώτερον λόγον τῆς μὴ συγκατανεύσεως αὐτοῦ προβάλλει ὅτι ἐπ' οὐδεμιᾶς αἰτία ἐπιθυμῶ νὰ φέρῃ χαλάρωσιν τῶν πρὸς ἡμᾶς σχέσεων τῆς οἰκογενείας τοῦ Ἄνδροκλέους, ἐν ἣ περιπτώσει οὗτος, τίς οἶδε διὰ τίνας λόγους δὲν συγκατατεθῆ εἰς τὴν ἔνωσιν. Ἐκτός δ' αὐτοῦ καὶ τὴν ἡλικίαν μου θεωρεῖ πρῶτον διὰ γάμου, καὶ τὴν παρουσίαν κατὰστασιν, ὕστερον ἀπὸ τόσων συμφορῶν, ἀκατάλληλον πρὸς διαπραγματεύσειν συνοικεσιῶν, καὶ ἀναξιοπρεπῆ τὴν πρωτοβουλίαν ἡμῶν πρὸς εὔρεσιν νύμφης. Ὅσον διὰ τὴν προίκα, ὅταν ἔλθῃ ὡρα νὰ νυμφευθῶ, ἢ προίξ δὲν θὰ λείψῃ.

Τὸ συμπέρασμα τῶν ἰσχυρισμῶν τοῦ διετύπων ὡς ἐξῆς:

—Ἐπὶ τοῦ παρόντος νὰ καθίσῃς εἰς ταῦτά σου Κύριε, καὶ νὰ φύγῃς τὸ γληγορώτερον γιὰ τὴ δουλειά σου. Νὰ ἦσαι βέβαιος πῶς ὅταν ἀε συλλογισθῶν νὰ γαμπρὸς θὰ τρέξουν νὰ σὲ ζητήσουν. Γιατί ἂν φορτωθῶμε τὸν ἀνθρωπὸ ἐξαφνα, δίχως ν᾿ἔχη ιδέα, δίχως ξέρον κ' ἐγὼ τί, καλλίτερα νὰ μὲ θάψῃς, παρὰ νὰ μὴν ἔχω μάτια νὰ τὸν ξαναἰδῶ. Θέλεις νὰ πῆ κι' ὁ κόσμος πῶς ἦσυν ἀμὰν γιὰ νύμφη!

Καὶ βλέπων ἴσως ὅτι στυγνῶς ἤκουον τοὺς λόγους του, προσέειπε, συμβιβαστικώτερον:

—Πήγαίνε πρῶτα εἰς τὴν θέσιν σου· ἄφησε νὰ ἰδοῦμε πρῶτα· αὐτὰ τὰ πράγματα δὲ γίνονται ἔτσι μὲ τὴ φύρα· παντρεῖα εἶν' αὐτὴ ζωὴ δόκλιχη. Ἄν εἶνε τῆς τύχης σου, μὴ φοβάσαι, δὲν τὴ χάνεις. Δὲ λέω, τὸ κορίτσι λαμπρὸ εἶνε. Ἀλλὰ δὲν εἶνε τώρα περίστασι γιὰ συμπεθερίας. Ἐμεῖς ὅλοι ἡμᾶστε σακατεμένοι ἀπὸ τὸ κακὸ, σκοτωμένοι, παραδαρμένοι, θεόγυμνοι· πῶς ἔχουμ' ἀκόμα τὰ μυαλά μας! Πρῶτα θὰ κυττάζουμε πῶς νὰ ζήσουμε, κ' ὕστερα πῶς νὰ παντρευτοῦμε· εἶνε καὶ ἔντροπὴ ἀπὸ τὸν κόσμον. Κάμε ὑπομονή. Κακὴ ὡρα διάλεξες.

Τὸ τελευταῖον ἐπιχείρημα τοῦ πατρός μου περὶ τῆς κακῆς ἐκλογῆς τῆς ὡρας εἶνε κάπως λογικόν ἀλλὰ κατ' ἐπιφάνειαν μόνον. Ἴσως τοῦ φαιδρῶ Ὑμεναίου αἱ λαμπάδες, ἀναπτόμεναι ἐπὶ πενήτων ἐρειπίων, καθιστῶσιν αἰσθητοτέραν εἰς τὰ ὄμματα τὴν εἰκόνα αὐτῶν καὶ ἀνάρμωστον καὶ εἶρον φῶς διαχύνουσιν ἐπὶ τῆς συμφορᾶς. Ἀλλὰ διατι τάχα ἡ ὡρα καθ' ἣν προσφέρει τις τὴν χεῖρα εἰς τὴν ἀχώριστον τοῦ βίου σύντροφον πρέπει ἀναποφύκτως νὰ εἶνε ὡρα χαρᾶς καὶ ἀμεριμνησίας; Ὑβρίζω τὴν δυστυχίαν, ὅταν πρὸ αὐτῆς συνενῶ τὴν τύχην μου μετὰ πλάσματος, τὸ ὅποιον ἐν τῇ δυστυχίᾳ ἴσα ἴσα ἐπέλαμψεν ἐπ' ἐμοῦ τὰ θεῖα τῆς ψυχῆς του δωρήματα; Καὶ τάχα δὲν θέλει ἀντηγήσει ἱερώτερος ἐν μέσῳ τῆς καταστροφῆς

τοῦ Ὑμεναίου ὁ ψυχμός, ὁ συζευγνύων με μετὰ γυναικῆς, ἥτις δὲν μοῦ ἀπεκάλυψε τὴν ἀγάπην, ἀκκιζομένη ἐν περιπάτῳ, ἢ ἐρωτιῶσα ἐν χορῷ, ἢ ἐν ἐορτῇ διαλάμπουσα, ἀλλ' ἐν τῇ καταστροφῇ ἀθλοῦσα; Καὶ ἡ ἀνάμνησις τῶν ἡμερῶν ἡμῶν δὲν θὰ παρέχῃ ἐν τῷ κοινῷ ἡμῶν βίῳ τὴν πεποθησιν ὅτι δὲν νυμφεύεται τις πρὸς ἀσκοπὸν ἀπόλαυσιν τρυφηλοῦ παραδείσου, ἀλλὰ πρὸς κρατερωτέραν ἀντίστασιν κατὰ τῶν βιωτικῶν περιπλοκῶν, πρὸς ἐγκαρτέρησιν ἐν ταῖς ἀτυχίαις; Ἄλλ' εἰς μάτην ὑποβάλλω ταῦτα εἰς τὴν ἐκτίμησιν τοῦ πατρός· εἰς μάτην ἀγωνίζομαι νὰ καταδείξω εἰς αὐτὸν τὴν ἀλόγιστον ἀντίληψιν τῆς πρὸς τὸν κ. Ἄνδροκλῆ ὀφειλομένης εὐγνωμοσύνης αὐτοῦ, τὴν ὁποίαν ἴσως δύναται καταφανέστερον νὰ ἐκδηλώσῃ, ζητῶν ὑπὲρ τοῦ υἱοῦ τὴν χεῖρα τῆς θυγατρὸς. Δὲν θέλει νὰ ἀκούσῃ τίποτε. Ἡ ἀπλοκότης τοῦ ἤθους, ἡ πρεσβυτικὴ ἰσχυρογνωμοσύνη, ἡ πρὸς τὰς προλήψεις πίστις, αὐτὴ ἡ εὐεργετικότης τοῦ κ. Ἄνδροκλέους συνεννοῦνται ὅπως καταστρέψωσι τὴν εὐτυχίαν μου.

Ἐἶνε ἀληθὲς ὅτι μέχρι τῆς χθὲς εἶτι μὲ κατέχεν ἡ αὐτὴ ὑπερευαισθησία ὡς πρὸς τὰς ὑποχρεώσεις ἡμῶν πρὸς τὸν κ. Ἄνδροκλῆ. Ἐυθυμούμαι ὅτι εἰς μίαν ἀπὸ τὰς ἐπιτολάς μου σοῦ ἔκαμνα λόγον περὶ τοῦ ὅπως ἐξαιρετικῶς τῆς θέσεώς μου ἀπέναντι αὐτοῦ, ἀποκρούων σχεδὸν μετ' ἀγανακτήσεως τὴν σκέψιν ὅτι ἠδυνάμην νὰ ταράξω τοὺς κύκλους τοῦ ἀξιοτιμοῦ ἀνδρός, παρυσιαζόμενος ὡς αὐτοχειροτόνητος μνηστήρ τῆς κόρης του. Δὲν εἶχον ἄδικον τότε σκεπτόμενος οὕτω· διότι ἀποκρούων τοιαύτην σκέψιν, ἀπέκρουον πράγματι τὸν χαρακτήρα χυδαίου ἐξ ὑπολογισμοῦ τιμητοῦ τοῦ κάλλους μιᾶς κόρης, καὶ τῶν ἐκ τῆς προίκα αὐτῆς ὀφελιμάτων, τὸν ὅποιον ἐπ' οὐδενὶ λόγῳ οὐδ' ἐπεθύμουν νὰ διαδραματίσω, οὐδὲ νὰ νομισθῶ, τίς οἶδεν! ὡς ὑποδυθείς, ἐξ ἄκρου σεβασμοῦ καὶ πρὸς τὰς ἰδικὰς μου πεποιθήσεις καὶ πρὸς τὸν εὐεργέτην μας. Ἀλλὰ χθὲς, Στέφανε, ἐσκεπτόμην περὶ τῆς Μαρίας, ὡς περὶ καλλιτεχνικοῦ κειμηλίου ἢ πολυτίμου κοσμήματος καὶ τώρα σκέπτομαι μόνον ὅτι τὴν ἀγαπῶ, καὶ! τὴν ἀγαπῶ, καὶ κάθε ἄλλος στοχασμὸς εἶνε ἀνόητος, καὶ ἔνοχος πᾶς διτταγμός. Τὶ τὰ θέλεις; μοῦ φαίνεται ὅτι εἶμαι νέος ἄνθρωπος· καὶ εἶνε παλαιὰ ἀλήθεια ὅτι ὁ ἔρως εἰς νέαν πίστιν βαπτίζει τὴν ψυχὴν.

Καὶ τώρα, Στέφανε, τί πρέπει νὰ πράξω; Δὲν θέλει νὰ μὲ ἀκούσῃ ὁ πατήρ μου· κυκλοῦται δὲ περὶ ἐμέ, ὡς σιδηροῦς ἀφόρητος κλωβός, ἢ ἀπομόνωσις. Διότι, μὲ τὴν θέσιν εἰς τὴν ὁποίαν μὰς ἔφεραν ὁ σεισμός, οὔτε τολμῶ νὰ καταφύγω εἰς τρίτον διὰ νὰ ζητήσω συμβουλὴν καὶ συνδρομήν, οὔτε κανεὶς ἔχει ὄρεξιν νὰ μὲ ἀκούσῃ. Νὰ συνεννοηθῶ πρὸς τὴν κόρην, οὔτε τολμῶ, οὔτε εὐκολον εἶνε. Νὰ παρουσιασθῶ πρὸς τὸν

πατέρα, ούτε θά είχαν την δύναμιν, ἀλλ' ούτε θέλω. Διότι, παραδόξως, ἀδυνατώ νά ἐνεργήσω παρὰ τὴν πατρικὴν συγκατάθεσιν. Ὅσον ἀλόγιπτος καὶ ἀδικὸς ἂν εἶνε ἡ ἐπιμονὴ αὐτοῦ, νομίζω θανασιμὸς ἀνανδρον, νά πικράνω τὰς τελευταίας ἡμέρας τοῦ γήρατός του, πρὶν ἢ ἐξασκῆσω πᾶσαν εὐγλωττίαν πρὸς πειθῶ, πρὶν ἢ ἐξαντλήσω καὶ τὴν ἐσγάτην βανίδα ἐκ τοῦ ρωστικοῦ φαρμάκου τῆς ὑπνομῆς, πρὶν ἢ δοκιμάσω καὶ τὸ μαρτύριον τῶν ἀτυχῶν, τῶν ἀπελπίδιων ἀισθημάτων. Ἀλλὰ καὶ ὑστερον, τάχα θά ἔχω τὴν δύναμιν ἢ ἀληθέστερον, θά ἔχω τὴν ἀδυναμίαν τῆς παρακοῆς; Γνωρίζω τὸν πατέρα μου ἂν ἦδη προῶ εἰς διάθεσιν τι παρὰ τῷ κ. Ἀνδροκλεῖ, ἐναντίον τῆς γνώμης του, ἴσως μίαν ἡμέραν θά μοῦ τὸ συγχωρήσῃ. Ἀλλὰ θέλει πλησθῆ ἐκ τούτου τόσης πικρίας, τοσοῦτον βαθέως θέλει πληγῆ, τοσαύτας μέχρι τοῦδε δεινάς δοκιμασίας ὑποστάς, παιχθεὶς ὑπὸ τῶν ἐπιτηδείων, προδοθεὶς ὑπὸ τῶν ἀχαρίστων, γυμνωθεὶς, καταδιωχθεὶς, ὥστε φοβῶμαι μήπως ἐκ τοῦ ἄλλως εὐλόγου καὶ δικαίου διὰ πάντα ἄλλον διαβήματός μου, συντάμω ἐγκληματικῶς τὰς ἡμέρας τοῦ βίου του. Ἀλλως, πολλὰ ὑπέστη δι' ἐμέ, πολὺ μὲ ἠγάπησε, μ' ἐσπούδασεν μὲ ἀνεχείας καὶ στερήσεις, πρώτην δὲ φοράν οὕτως ἐπικινδύνως συγκρουόμεθα. Καί... κούτταξέ! δὲν νομίζεις ὅτι ὑπὸ τὴν ἐρησίαν του κρύπτεται βαθύτερον τι, μᾶλλον ἀπόκρυφον αἴτιον; Δὲν νομίζεις, ὅτι ἡ δυσμενής, ἡ ὀργίλη σχεδὸν ὑποδοχὴ τῆς ἐξομολογήσεως τοῦ ἐρωτός μου ὀφείλεται εἰς τὴν ἐξέγερσιν τῆς πατρικῆς στοργῆς ἀνησυχούσης, ζηλοτυπούσης, τραυματισθείσης καὶ ἀμυνομένης πρὸς νέαν ἀήθητον ἀντίζηλον, ἀμφισβητούμενον τὸ ἀντικείμενον τοῦ φίλτρου τῆς; Ἰώρα, τώρα εἶνε μεγάλη ἀνάγκη, Στέφανε, νά μοῦ γράψῃς αὐτὴν θά ἔκαμνες σὺ ἂν ἦσο εἰς τὴν θέσιν μου.»

Ἀλλὰ τί κάθημαι καὶ σοῦ ψάλλω! Πρέπει νά ἀναχωρήσω εἰς τὴν θέσιν μου. Καί ἂν ἐν τῇ ἀπουσίᾳ μου, ἐν ᾧ ἐγὼ θά ἀπολαύω ἡλιθίως τῆς ἀναμνήσεώς της εἰς πλατωνικὴν ὄνειροπόλησιν, μακάριός τις ἄστος τὴν ὀδηγήσῃ μίαν ἡμέραν νόμφην εἰς τὴν κατοικίαν του, συναισθανόμενος ἀπείρως ἠδύτερον τὸ ἐν τῷ θυλακίῳ του βάρος τῶν προικῶν ταλλήρων ἢ τὸ ἐπὶ τῶν ὤμων του ναυελὲς ἔρεισμα τῆς ἐρατεινῆς κεφαλῆς της; ὄχι, μυριάκις ὄχι!... ἂν φύγω ἀφρόνως μακρὰν της, αἰσθάνομαι ὅτι δὲν θά εἶμαι ἰκανὸς διὰ τίποτα. Ἀλλοίμονον εἰς τὰ ἔθνικα συμφέροντα ποῦ θέλουν νά μοῦ ἐμπιστευθοῦν ἐκεῖ κάτω! ἐτελειώσε! δὲν θά φύγω! Αὐτὴ μοῦ τὸ ἀπαγορεύει, δὲν θέλει νά φύγω. ἄλλως θά μοῦ ἔνευε τοσοῦτον ἱκετευτικῶς ἡ κεφαλὴ της μὲ τὴν γλώσσαν ἐκείνην τὴν ἀφρονὴν καὶ πανίσχυρον; Μακρὰν ἀπὸ ἐμέ, σχολαστικαὶ διυλίσεις καὶ σεβασμοὶ γελοῖοι!

Ἰάκωβος Δημάδης.

ΣΤ'.

Ἐν ἠ. 9 Σεπτεμβρίου 188...

Ἀκριβὴ μου Κάκια!

Ἀῦριον τὸ βράδυ γίνονται οἱ ἀρραβωνεῖς μου μὲ τὸν κύριον Ἰάκωβον Δημάδην. Ἦθελα νά ἔβλεπα τὸ ξάφνισμά σου αὐτῇ τῇ στιγμῇ καὶ τῇ χαρᾷ σου. Δὲν εἶν' ἀλήθεια πῶς θά χαρῆς γιὰ τὴν ἀποκατάστασιν τῆς Μαρίας σου; Δὲν ἐξαρτίστηκα κ' ἐγὼ λιγώτερο, γιατί δὲν ἐπερίμενα ποτέ μου, οὐτ' ἐπρόφρασα καλὰ καλὰ νά σκεφθῶ τέτοιο πρᾶγμα μὲς ἔς τὸ μεγάλο κακὸ ποῦ μᾶς ἤυρεν ἄλλως. Ἀλλὰ ἔτσι τὰ εἶχε γραμμένα ἡ τύχη μου. Θά μ' ἐρωτήσης βέβαια πῶς ἦτον ἡ ὑπόθεσις. Νά πῶς ἐγίνε:

Προχθὲς τὸ δειλινὸ ποῦ ἦταν ἔς τὸ καλυβὶ μας—ἔχ! παρ' ὀλίγον σοῦ ἔγραφα ἔς τὸ σπιτι μας—δ' Ἰάκωβος μᾶς εἶπε πῶς ἔς δύο τρεῖς ἡμέρας χωρὶς ἄλλο φεύγει γιὰ τὴν θέσιν του. Ἐβραὶς πῶς τὸν ἔχουν διωρισμένο πρόξενον ἔς ἓνα μακρυνὸ μέρος... ὅλο ξεχνῶ πῶς τὸ λένε. Ἔτσι ἀκούμε ὅλοι μας, μᾶς πιάνει χωρὶς νά τὸ θέλουμε μίαν μεγάλη μεγάλη λύπη. Ἰότερ' ἀπὸ ὅσα σοῦ ἔγραψα γιὰ τὸ γλυτωμὸ τῆς Θεαλίτσας μας—Παναγιᾶ μου! ἀκόμα τρέμω ποῦ τὸ συλλογίζομαι—καὶ γιὰ ταῖς θυσίαις τοῦ Ἰακώβου ἔς τὴν οἰκογένειά μας, εἶνε περιττὸ νά σοῦ ἐξηγήσω γιατί μᾶς ἔπιασε τόση λύπη. Ἔπεσα νά κοιμηθῶ τὸ βράδυ καὶ ὅλο αὐτὸ τὸ ταξίδι ἐστρωφογυρίζε μὲς ἔς τὸ μυαλό μου, καὶ δὲν ἔμπούσα νά κλείσω τὰ μάτια μου. Νά σοῦ πῶ τὴν ἀλήθειαν—ἔς ἐσένα τὸ λέγω, Κάκια μου—τώρα ποῦ θά φεύγει μοῦ φαίνονταν ὅτι ἦταν γιὰ μένα κάτι τι περισσότερο ἀπὸ ἀδελφός. Καὶ θυμάσαι, πῶ! πῶ! τί ἀντιπάθεια τοῦ εἶχα πρῶτα; θυμάσαι ποῦ τὸν ἐλέγαμε Συγγρημῶ, γιατί τὸν ἐβλέπαμε πάντα νύχην καταισασμένα τὰ μουτρά του; κ' ἐγὼ τὸν ἐκράζα φιλόσοφο καὶ δάσκαλο γιατί εἶχεν ἓνα ἀλλοιώτικο τρόπο ἔς τὴν ἡμιλίαν του ποῦ δὲν μοῦ ἔκανε καὶ τόση ἐντύπωσι... θυμάσαι πέρυσι τοῦ ἁγίου Ἰωάννου ποῦ μοῦ ἔπεσε ἔς τοὺς κλήρους, κ' ἐθύμωσα; Πῶς μᾶς τυφλῶνε ὁ Θεὸς καμμιὰ φορά! ἀνθρώπο ποῦ δὲν ἔμπορούμε νά ὑποφείρουμε, τὸν πλησιάζουμε, καὶ μᾶς φανερώνεται, ὄχι ἀνθρώπος, ἀλλ' ἄγγελος. Λοιπὸν ὅτι ἄρχιζε νά μὲ παίρῃ ὁ ὕπνος, ἀκούω ψιθυρίσματα ἄργα πολὺ ἦταν ὁ πατέρας καὶ ἡ μητέρα, ἐξυπνοὶ ἀκόμη. Ἔχουν στημένη ζωηρὴ κουδέντα ἀπὸ ὦρα, ὡς φαίνεται. Τεντόνω ταῦτά μου, καὶ νά τί ἀκούω:

— Τὸ καλλίτερον εἶνε, ἔλεγεν ἡ μητέρα, ὅτι θά κάμουμε νά τὸ κάμουμε τώρα. Δὲν πρέπει νά χάσουμε τέτοια εὐκαιρία γιὰ τὸ κορίτσι μας. Μεθαῦριο φεύγει ὁ Ἰάκωβος, ποὶς ξέρει πότε θά γυρίσῃ, καὶ ἂν θά γυρίσῃ, μὲ τὴν ἴδια διάθεσιν.

Ἄκουσέ με ποῦ σοῦ λέω, τὸ παιδί ἔχει ὅλη τὴν προθυμίαν. Ἀλλὰ ἔλα ποῦ ἔντρέπεται! Ἔβινε σὺ μὲν παιδί, κομπιάζεται, μήπως... ξέρω κ' ἐγὼ καὶ ἠθελα νά ἰδῆ κ' ἀπὸ μᾶς γιὰ νά πάρῃ θάρρος. Δὲν σοῦ λέω, ἡ Μαρία, ὅποτε θέλουμε τὴν παντρεύουμε, καὶ μὲ τὸν καλλίτερον γαμβρό, ἀλλὰ μοῦ φαίνεται πῶς ὁ Ἰάκωβος εἶνε ἀπὸ τοὺς πειθὸ καλοῦς ποῦ γίνονται. Ξέρει κανεὶς τὰ γράμματα τοῦ ἐδῶ πέρα; ἔχει κανεὶς τὴν θέσιν του; μεγάλη θέσι, καὶ μὲ γερὰ μισθὸ ἀπὸ τιμωτῆτα ἄλλο τίποτα. Χρυσὸς νέος γιὰ τὴν Μαρίαν μας! Τὸν εἶδαμε δὲ καὶ τὸν ἐδοκιμάσαμε τώρα μὲ τὸ χλασμό. Ἔτσι ποῦ λές. Κάμε αῦριο λόγο τοῦ γέρο Δημάδη, καὶ δὲν θά τὸ μετανοήσουμε. Γιατί τὴν Μαρίαν, φτάνει νά τῆς τὸ πῶ, καὶ δὲν ἦν τὸ δεχθῆ μὲ κακὴ καρδιά. Ὁ γέρο Δημάδης φοβοῦμαι μὴ πάθῃ τίποτα ἀπὸ τὴν χαρὰν του, ὑστερ' ἀπὸ τὸ προσκύνημα ποῦ σοῦ κάνει, ν' ἀκούσῃ τέτοια πράγματα ἀπὸ τὸ στόμα σου. Καταλαβαίνω κ' ἐγὼ ποῦ δὲν εἶνε περίστασι τώρα γιὰ χαράς καὶ πανηγύρια! Ἀλλὰ νά γίνῃ πρῶτα ἡ συμφωνία, κ' ὑστερ' ἄς πάη ἔς τὸ καλὸ τὸ παιδί, καὶ ὁ γάμος θά ῥθῃ μὲ τὴν ὦρα του, ποῖος νοικοκύρης τώρα εἶνε σὲ κατάστασι νά κάμῃ γάμους; καὶ ποῦ νά τοὺς κάμῃ, ἀλλοίμονο! ἔς τοὺς πέντε δρόμους! Ἀῦριον λοιπὸν νά μιλήσῃς τοῦ γέρο!

Ἡ μητέρα δὲν θά σώπαινε, φαίνεται, ἂν ὁ πατέρας δὲν τὴν ἔκκοβε μ' ἓνα γερὸ χασμουρητό, καὶ δὲν τῆς ἔλεγε:

— Φλυαρία ποῦ τὴν ἔχεις! τὰ εἶπαμε· πάλι θά τὰ ξαναλέμε; καλὰ! θά φροντίσω ἄφρασε μὲ τώρα νά πάρω ἄλιγον ὕπνο.

Ἔβινε ἀνάγκη, Κάκια μου, νά σοῦ γράψω τι παραχρῆ, τί συγκίνησι, τί κακὸ ποῦ μοῦ ἔκαμεν ἡ ἡμιλία τῆς μητέρας; ὅτι δὲν ἐκοιμήθηκα δι' ὅλου; ὅτι ὑστερὰ ἀπὸ τὰ λόγια της κάτι ἐννοίωσα μέσα μου, ποῦ ἂν νά μὴν ἠθελα πρῶτα καλὰ καλὰ νά τὸ καταλάβω, καὶ ὅτι ἂν ὁ πατέρας δὲν ἠθελε, ἂν δὲν ἐγίνονταν τίποτα, ἐγὼ θά πάθαινα; Χθὲς λοιπὸν ἡ μητέρα μοῦ εἶπε μιλήσει ἀπὸ τὸ πρῶ. Ἐκαμα πῶς δὲν εἶχα ἀκούσει τίποτα—ὁ πατέρας ποῦ ἔλειπε ἀπὸ τὸ πρῶ γυμναστήριον. Νά μὴ ἔς τὰ πολυλογῶ, ἔχουν τελειώσει ὅλα. Ἀῦριο τὸ βράδυ ἀλλάζουμε δαχτυλίδια σὲ πολὺ στενὸ κύκλο, καὶ μεθαῦριο φεύγει γιὰ τὴν θέσιν του ἀργότερα θά γίνῃ σκέψις γιὰ τὸ γάμο. Πρέπει πρῶτα νά πάρομε ἀπάνου μας ἀπὸ τὸ σεισμό.

Τὴν πρώτην φοράν ποῦ ἤρθε νά μοῦ σφίξῃ τὸ χερί μοῦ εἶπε, κ' ἔτρεμε καὶ μοῦ φάγηκε πῶς ἐδάκρυσε.

— Μαρία, καλὰ ποῦ ἐφώτισ' ὁ Θεὸς τὸν πατέρα σου, ἀλλοίως θά ἦμουν δυστυχισμένος ἀνθρώπος.

Μὲ ἀγαποῦσε ἀπὸ πρὶν ὁ καυμένος μὲ τὰ σῶστα του!

Γιὰ ἓνα μόνον πρᾶγμα θυμόνω. Κατὰρα νύχην ὁ σεισμός! Μέσα ἔς αὐτὴν τὴν παληοπαράγκα ποῦ ἔχει ἓνα χώρισμα μονάχο, δὲν ἔμπορούμε ποτὲ νά μείνουμε μόνοι... κ' ἔχουμε τόσα νά ποῦμε· καὶ αῦριο θά φύγῃ! Ἡ μόνη μου παρηγορία θά εἶνε ἡ Θάλεια. Γιὰ κούτταξε τί κόσμος! Ἄν δὲν ἐκινδύνευεν αὐτή, ἴσως δὲν θά ἐχαίρομαι σήμερα ἐγὼ. Καλὰ λέει καὶ ὁ Ἰακώβος: «Ἀκριβὰ ἀγοράζεται ἡ εὐτυχία!»

ἡ ἀγαπημένη σου
Μαρία Ἀνδροκλέους.

ΚΩΣΤΗΣ ΠΑΛΑΜΑΣ

ΔΙΑΓΝΩΣΙΣ ΤΟΥ

ΧΑΡΑΚΤΗΡΟΣ ΤΟΥ ΑΝΘΡΩΠΟΥ

ΕΚ ΤΗΣ ΓΡΑΦΗΣ

Ἐν τῇ προλαβόντι ἄρθρῳ περὶ γραφολογίας εἶδομεν τὴν ἱστορίαν τῆς ἐπιστήμης ταύτης ἢ τέχνης καὶ τοὺς ἀνδρας τοὺς ἐργασθέντας πρὸς ἀνάπτυξιν αὐτῆς. Ἐξ ὅσων δὲ εἶπομεν ἀνατέρω δυνάμεθα νῦν νά ὀρίσωμεν τὴν νέαν ταύτην τέχνην ὡς τὴν διδασκαλίαν δι' ἧς ἐκ τῆς συμβολικῆς παραστάσεως τῆς γραφῆς ἐκάστου ἀνθρώπου δυνάμεθα νά συναγάγωμεν συμπέρασματα περὶ τοῦ χαρακτῆρος αὐτοῦ.

Ἐκ τοῦ ὀρισμοῦ τούτου βλέπομεν καταφανῶς ὅτι ἡ τέχνη αὕτη ἔχει καὶ τὴν πρακτικὴν αὐτῆς σημασίαν. Πόσον ὠφέλιμον καὶ διαφέρον δὲν ἠθελεν εἶναι, ἂν ἠδυνάμεθα ἐξ ἐκάστης ἐπιστολῆς, καὶ δι' ἓκ μόνης τῆς ὑπογραφῆς ἢ τῆς διευθύνσεως, νά διακρίνωμεν τὸν χαρακτῆρα τοῦ γράφοντος, τὰς ἀρετὰς αὐτοῦ καὶ τὰς κακίας; Πόσον μεγάλην σημασίαν δὲν ἠθελεν εἶναι τοῦτο εἰς τὰς διαφόρους ἐγγράφους ἐρωτήσεις καὶ παρακλήσεις, εἰς τὰς διαφόρους αἰτήσεις θέσεων, προσκλήσεις εἰς γεύματα καὶ συναναστροφάς, καὶ εἰς αὐτὰς ἔτι τὰς αἰτήσεις πρὸς γάμον! Πόσον δὲ εὐχερστερὰ δὲν εἶνε ἡ σπουδὴ αὕτη ἐν συγκρίσει πρὸς τὴν συμβολικὴν τῶν φυσιογνωμιῶν, ἢ τὴν διδασκαλίαν τοῦ Call; Ἡ φυσιογνωμία τοῦ προσώπου παραλλάσσει συχνότατα· ἐκτός δὲ τούτου δὲν δυνάμεθα νά σπουδάζωμεν καὶ θεωρῶμεν τοὺς ἀνθρώπους ἀδιακόπως ἀσκαρδαμυκτεῖ, οὔτε δυνάμεθα νά ἐρευνῶμεν τὴν μορφήν τοῦ κρανίου ἐκάστου ἀνθρώπου, ὅσοι εὐγενῶς καὶ ἂν αἰτήσωμεν τοῦτο. Ὅπως ἀντίθετον ὅμως συμβαίνει διὰ τῆς γραφῆς ἢ δυνάμεθα ν' ἀποκτῶμεν εὐκόλως παρ' ἐκάστου κινήσαντος τὸ ὑμέτερον διαφέρον, πρὸς τοῦτο δὲ ἀρκεῖ καὶ

μόνη ή γραφή της διευθύνσεως επίστολης ή ελάχιστα γράμματα επί τιμαχίου χάρτου. Λαμβάνομεν τό χαρτίον, κλειόμεθα εν τῷ σπουδαστηρίῳ, θέτομεν τό διαφέρον πρόσωπον δηλ. τήν γραφήν αὐτοῦ, πρό ἡμῶν, καί ὡς ἐπί ανατομικῆς τραπίζης ἀνατέμενον ἡσύχως τό ἡθικόν τῆς ψυχῆς τοῦ προκειμένου, ὡς ἀνυπόπτου, προσώπου, μέχρι τῶν λεπτοτάτων αὐτῆς ἰνῶν.

Ἄλλὰ ἀκούω νά μοί φωνάζωσι πανταχόθεν οἱ ἀναγνώσται, εἶνε ὅντως ἀληθές δι τὴν δύναταί τις νά διακρίνη τόν χαρακτήρα προσώπου τινός ἐκ τῆς γραφῆς ;

Οἱ ὑπέρ τῆς νέας ταύτης διδασκαλίας ἀποκρίνονται ταχέως καί μετὰ ζωηρότητος καταφατικῶς, ἐνῶ οἱ ἀντίπαλοι, ὑφῶντες τοὺς ὤμους, φωνάζουσιν ὅτι πάντα ταῦτα εἶνε ἀγυρτεῖαι. Ἐν τοιαύτῃ δὲ καταστάσει τῶν δύο μερίδων καί ἡμεῖς οὐδόλως θά ἀπαντήσωμεν εἰς τὰς ἀνω ἐρωτήσεις, ἀλλὰ ἐπιθεωροῦντες αὐτήν ταύτην τήν νέαν διδασκαλίαν καί τὰς θεμελιώδεις αὐτῆς ἀρχάς θά καταλίπωμεν εἰς αὐτὸν τὸν ἀναγνώστην τήν ἐξαγωγήν τῶν συμπερασμάτων.

Ὅπως ὁ παριστῶν τι συμβολικῶς ἢ ὁ ἐξηγῶν σύμβολα ἀναφέρεται ἀπὸ μικροτάτου πράγματος εἰς τὸ ὅλον, οὕτω καί ὁ γραφολόγος ἀναχωρεῖ ἀπὸ τῆς ἀρχῆς, τῆς τόσῳ θαυμασίως καί ἀπλῶς ὑπὸ τοῦ Goethe ἀναγραφείσης ὅτι «πᾶν τὸ παροδικόν ἐπὶ τοῦ κόσμου τούτου εἶνε ὁμοίωμα» ὅτι δηλ. αἱ ποικίλαι καί διηλεκτικῶς μεταβληταὶ μορφαὶ τῆς ὕλης εἶνε εἰκόνες, ὅπισθεν τῶν ὁποίων κρύπτεται ἡ ἰδέα τοῦ πλάσσαντος. Τὰς εἰκόνας δὲ ταύτας διαπλάσσει ἡ ἰδέα καί τὸ ἴδιον σῶμα, ἢ δὲ ὕλη δὲν εἶνε τι ἄλλο ἢ τὸ ὄρατόν πνεῦμα. Καί μήπως δὲν βλέπομεν καθ' ἑκάστην ὅτι ἕκαστος ἀνθρώπος παρουσιάζεται εἰς τὴν κοινωνίαν ἀκουσίως, ἐνίοτε μάλιστα καί ἐναντίον τῆς θελήσεώς του, ὡς τι ὠρισμένον ἔκτομον, διάφορον τῶν λοιπῶν, ἕνεκα τῆς ὅλης αὐτοῦ παραστάσεως, τῆς μορφῆς τοῦ σώματος καί τῆς κεφαλῆς, τῶν χαρακτήρων τοῦ προσώπου καί τῆς ἐκφράσεως αὐτοῦ, τοῦ βλέμματος, τῆς στάσεως τοῦ σώματος καί τῆς φωνῆς, τῶν χειρῶν καί τῶν ποδῶν τοῦ βήματος καί τῆς γραφῆς, καί ὅτι ἕκαστος προξενεῖ εἰς τοὺς λοιποὺς σαφῆ κατὰ τὸ μᾶλλον ἢ ἥττον ἐντύπωσιν, ἐνίοτε μάλιστα καί πρὶν ἀποδείξῃ τι διὰ πράξεων, ἂν εἶνε καλὸς ἢ κακός, ἂν εἶνε πονηρὸς ἢ ἀπλούς, ἂν εἶνε ὑπερήφανος ἢ μετρίοφρων, ὀξύγυρος ἢ δύσγυρος εὐγενῆς ἢ ἀγροίκος, γενναῖος ἢ ἀγενῆς ;

Ἡ ἀλήθεια αὕτη ἦτο γνωστὴ εἰς ὅλας τὰς χρονικὰς περιόδους τῆς ἀναπτύξεως τοῦ ἀνθρώπου, ἢ δὲ κοινὴ σοφία τῶν διαφόρων λαῶν ἐκφράζει διὰ πολυαριθμῶν παροιμιῶν καί φράσεων τὰς ἰδέας αὐτῆς περὶ τοῦ χαρακτήρος τῶν διαφόρων ἀνθρώπων ἔχουσα φράσεις καί γνώμας ἐ-

νίοτε ὀρθοτάτας ἐπὶ τῶν πεπηρωμένων (σημειωμένων) π. χ. ἀνθρώπων, τῶν κοκκινوترύχων καί γαλανοφθάλμων, τῶν ἐχόντων παχὺν αὐχένα, σκληρὰν κεφαλὴν, ἱεράκειον βίνα, ἀετώδη βλέμματα, βάθυσμα ἐπὶ τῆς κάτω σιαγόνας, βίνα πλακωτὴν, καί ἐν γένει ἐφ' ὅλης τῆς συμβολικῆς τῆς ἀνθρωπίνης μορφῆς.

Ἐὰν δὲ δὲν δυνάμεθα ν' ἀρνηθῶμεν ὅτι ἀναμφισβητήτως ἔχουσι πολλαπλὴν πρὸς τὸν χαρακτήρα τοῦ ἀνθρώπου σχέσιν οἱ χαρακτῆρες τοῦ προσώπου καί τὸ σχῆμα τῆς κεφαλῆς αὐτοῦ, τὸ βλέμμα, καί ἡ φωνή, τὸ βᾶδισμα, καί ἡ στάσις καί ὅτι ἡ γλῶσσα τοῦ λαοῦ ἀνεγνώρισε τὴν συνάφειαν ταύτην, πῶς δύναται νά μὴ ἔχη σχέσιν πρὸς τὸν πνευματικὸν ἀνθρώπον ἡ γραφή αὐτοῦ, ἥτις παρ' ἑκάστῳ ἀνθρώπῳ ἀναγνωρίζεται εὐκόλως ὡς ἰδιάζουσα, δυσκόλως μεταβάλλεται καί παραλλάσσει, καί συχνότατα ἐκφράζει τὴν ἀτομικότητα ἐνὸς ἑκάστου ; Ἡ παρχεια καί μεγαλοπρεπῆς αὕτη ὑπογραφή τοῦ Βισμαρκ, περὶ

ἧς θά ὁμιλήσωμεν καί κατωτέρω, ἦτο δυνατόν νά εἶνε ὁμοία πρὸς τὴν ἀνθρώπου ἀνευ θελήσεως, μικροῦ, στενοχώρου καί στενοκεφάλου ; Ἡ δύναται γραφὴ γωνιώδης καί ὀξυγράμματος, ἀδρᾶ καί κατεσχισμένη νά εἶνε γραφὴ ἀνθρώπου παροῦς καί καλοκαγᾶθου ; Ἡ δύναται κομψὴ γραφὴ, πλουσία εἰς μορφὰς τῶν γραμμάτων, ἀρμονικὴ καί πλήρης καλαισθησίας, νά εἶνε ἡ γραφὴ ἀνθρώπου ἀμαθοῦς, ἀξέστου καί ἀγροίκου, στερομένου πάσης καλαισθησίας καί μὴ ἔχοντος ἰδέας τῶν ἐναρμονίων μορφῶν ;

Ἐκ τούτων βλέπει πᾶς τις ὅτι τὸ ἐναντίον εἶνε μᾶλλον πιθανόν καί μάλιστα ἀναγκαῖον διὰ τὸν θεωροῦντα τὸ πρᾶγμα ἀπὸ θεωρητικῆς ἀπόψεως.

Κατὰ τῆς γραφολογίας ὡς ἐπιστήμης ἢ τέχνης ὑπάρχουσι πολλαὶ ἀντιρρήσεις καί ἐνδοιασμοί. Μεταξὺ τῶν πολλῶν ἀναφερόμεν τὴν ἐξῆς, καίτοι μὴ καταλεγομένη μετὰ τῶν πνευματωδεστέρων. Ἡ γραφὴ τοῦ ἀνθρώπου, λέγουσι τινες, ἐξαρτᾶται ἐκ τοῦ διδασκάλου, ἕκαστος γράφει ὡς ἐδιδάχθη ἐν τῷ σχολείῳ. Ἡ ἰδέα αὕτη εἶνε, ὡς εἰκόσ, ἀναντίρρητος, ἀλλὰ μόνον ὅσον ἀφορᾷ τὸν πρῶτον χρόνον τῆς διδασκαλίας, διότι ἡ γραφὴ μεταβάλλεται βραδύτερον· δὲν εἶνε δὲ ἀνάγκη νά εἶνε τις γραφολόγος ὅπως τούναντίον ἐκπλαγῆ διὰ τὴν διαφορὰν τῆς γραφῆς ἑκατοντάδων ἀνθρώπων, φαινησάντων εἰς τὸ αὐτὸ σχολεῖον καί διδασθέν-

των ὑπὸ τοῦ αὐτοῦ διδασκάλου. Ἐὰν δὲ συμβαίη ἐνίοτε ἡ σπανία περίπτωσις νά ἐξοικειωθῇ τις πρὸς τὴν γραφὴν ἄλλου προσώπου, ὡς τοῦ διδασκάλου τῆς καλλιγραφικῆς ἢ ἄλλου τινός, τοῦτο ὑποδεικνύει τὴν αὐτὴν πνευματικὴν ἀνάπτυξιν τοῦ ἀπαρλλάκτως γράφοντος, ὡς ἂν ἔχη μαθητῆς τις διασήμου ἀνδρός, μιμούμενος τούτον ἀπαρλλάκτως κατὰ τὸ βᾶδισμα, τὴν ἐνδυμασίαν κ.τ.λ. πράγμα δηλ. ὅπερ δεικνύει τὸ ἀσήμαντον καί μὴ ἀνεξάρτητον τοῦ χαρακτῆρος τοῦ μαθητοῦ. Ὁ ἀνθρώπος ὅμως οὐτινος αἱ σκέψεις καί αἱ πράξεις ἀναπτύσσονται, γενόμενοι αὐθόπαρτοι καί ἀνεξάρτητοι, θά οικειοποιηθῇ γραφὴν ἰδίαν, ἐφ' ἧς οὐδόλως ἐπέδρασαν ἡ διδασκαλίαι τοῦ καλλιγράφου, καί τοῦτο συμβαίνει πραγματικῶς εἰς τὸν ἀνθρώπον, καί μάλιστα πολὺ ἐνωρίτερον ἢ ὅσον ἠδύνατό τις νά φαντασθῇ, ὡς γνωρίζουσιν οἱ διδασκαλοὶ τῆς καλλιγραφίας ἐκ πείρας.

Οἱ λέγοντες ὅτι γράφει τις ὅπως τύχη καί κατὰ τὴν γραφίδα ἦν ἔχει εἰς τὰς χεῖρας, ἐπίσης δὲν δεικνύουσι μέγα παρατηρητικόν πνεῦμα· διότι ὅλοι οἱ ἀνθρώποι π.χ. οἱ γράφοντες διὰ τῶν περὶ τὸν A. Delbierre et Cie ἔπρεπε νά ἔχωσι τὴν αὐτὴν γραφὴν ἢ τοὐλάχιστον ὅμοίαν. Συνέβη δὲ ποτε νά μὴ ἀναγνωρίσῃ κυρία τις τὴν γραφὴν τοῦ συζύγου της, διότι οὗτος εὐρισκόμενος ἐν δόμοισι ἐγράψεν διὰ τῆς πέννας τοῦ ξενοδοχείου ; Ἡ ἐκλογή τοῦ εἶδους τοῦ ὄργάνου δι' οὗ θά γράψωμεν, εἴτε εἶνε τοῦτο περὶν χηνός ἢ χαλύβδινος πένα, μολυβδοκόνδυλον, τεμάχιον ἀνθρακός ἢ τὸ ἄκρον καλάμου βαμβοῦ, ἀλλοιοῖ τὸ πολὺ μόνον τὸ πάχος τῶν γραμμῶν· οὐχὶ δὲ καί τοὺς ἄξονας τῶν γραμμάτων, εἴτε τὴν μορφήν, οὔτε τὸν σύνδεσμον καί τὸν χαρακτήρα τῶν καμπύλων, οὔτε τὰς γωνίας τῶν γραμμάτων καί τὰς θέσεις τῶν κοιμμάτων καί στιγμῶν. Ἡ ἐκλογή ὅμως τούτου ἢ ἐκείνου τοῦ εἶδους τοῦ γραφικοῦ ὄργάνου κατὰ τοῦτο καί μόνον εἶνε διαγνωστικὴ τοῦ χαρακτῆρος, καθόσον ὁ γράφων διὰ πλατείας καί μαλθακῆς πέννας ἐκ πτεροῦ χηνός ἔχει βεβαίως ἄλλον χαρακτήρα τοῦ μεταχειριζομένου σκληρὰν λεπτὴν ἐκ χαλύβδου γραφίδα· ἕνεκα τούτου δὲ ἀκούομεν συχνάκις ἀνθρώπους ὠρισμένου χαρακτῆρος λέγοντας « Δὲν ἠμπορῶ νά γράψω μετέτοις πέννας ».

Ἄλλὰ δύναται τις νά παραμορφώσῃ τὴν γραφὴν αὐτοῦ, λέγουσιν ἄλλοι. Μάλιστα, ἐν μέρει, ἀπαντῶμεν, καί δι' αὐτὸν ἐπιπόλαιον παρατηρητὴν, ὅπως δύναται τις νά παραμορφώσῃ καί τοὺς χαρακτῆρας τοῦ προσώπου, τὰς κινήσεις τοῦ σώματος, τὸ βᾶδισμα, τὴν φωνὴν του. Ἄλλὰ τί ἀποδεικνύεται διὰ τούτου ; Ἡ παραμόρφωσις δὲν δύναται νά παραταθῇ ἐπὶ μακρὸν χρόνον, ἀναγνωρίζεται δὲ ὑπὸ ἐξησηκήμενου ὀφθαλμοῦ, ὅπως βλέπομεν καθ' ἑκάστην ἐκ τῆς ἱστορίας τῶν χειρογράφων ἐν τοῖς δικαστηρίοις, μετὰ πολλῆς τέχνης καί ἐπιμελείας παραμορφωθέντων. Παρατη-

ρῶσωμεν δὲ ἐν παρόδῳ ἐνταῦθα ὅτι τρανὴ ἀπόδειξις τῆς ὑπάρξεως γενικῆς αἰσθήσεως τοῦ ἀνθρώπου διὰ τὴν συμβολικὴν, εἶνε αὕτη ἡ ἐξωτερικὴ παραμόρφωσις τῆς γραφῆς· διότι διατὶ παραμορφῶναι τις τὴν γραφὴν του ἂν δὲν ἤλπιζε νά προκαλέσῃ ἐπὶ τῶν ἄλλων ἐντύπωσιν ὠρισμένην, χρήσιμον πρὸς τὸν σκοπὸν αὐτοῦ ;

Ὅπως εὐεξήγητον εἶνε καί τὸ ἕτερον γεγονός ὅτι ἡ γραφὴ ἀνθρώπων τινῶν μεταβάλλεται προϊόντος τοῦ χρόνου, διότι καί αὐτὸς οὗτος ὁ ἀνθρώπος δὲν μένει ὁ αὐτὸς πάντοτε, ἀλλ' ἀλλοιοῦται καταφανῶς, ἂν μὴ διὰ τοὺς καθ' ἑκάστην ἡμέραν συναναστρεφομένους αὐτόν, τοὐλάχιστον διὰ τοὺς ἐπαναβλέποντας μετὰ ἔτη. Δὲν ἤθελεν εἶναι δὲ ἡ γραφολογία ἀληθῆς ἂν δὲν συμμετεβάλλετο μετ' αὐτοῦ ἡ γραφὴ ἀνθρώπου μεταβληθέντος διὰ τῆς ἀνατροφῆς, τῆς συναναστροφῆς, τῆς πείρας, τῆς σπουδῆς, τοῦ ἐπαγγέλματος, τῆς εὐτυχίας ἢ δυστυχίας. Ἐὰν δὲ μὲ ἐρωτήσωσιν τινες, πῶς συμβαίνει ἐν καί τὸ αὐτὸ ἐνίοτε πρόσωπον νά γράφῃ διαφόρως, θά ἀπαντήσω « Δὲν παρετήρησας ποτὲ βαρὺν τινα ὑπάλληλον ἐν τῷ γραφεῖῳ τῆς ὑπηρεσίας, μετὰ ταῦτα δὲ ἐν τῇ οἰκίᾳ του φέροντα τὸν νυκτικὸν ἐπενδυτήν καί καθήμενον πρὸ τῆς συζύγου του ; ἢ κυρίαν τινα ἐν τῇ αἰθούσῃ τῆς ὑποδοχῆς, δεχομένην εὐγενεῖς ἐπισκέψεις, μετὰ δὲ ταῦτα ἐν τῷ μαγειρεῖῳ ἐρίζουσαν μετὰ τῆς ἀπειθοῦς μαγειρίσεως ; » Καί μήπως μένομεν διαρκῶς ὁμοιοί ; Δὲν εἶνε δὲ συχνότατα αἱ πράξεις μας ἀντίθετοι πρὸς τὰς θεωρίας μας, καί δὲν φέρομεν ἕκαστος ἐπὶ τῶν ὤμων οὐχὶ μίαν ἢ δύο, ἀλλὰ δωδεκάδα διαφόρων φύσεων ; Ἐὰν δὲ τόσον συχνὰ εἴμεθα ἀσυνεπεῖς καί ἀντίθετοι πρὸς ἡμᾶς αὐτούς, διατὶ νά μὴ εἶνε τοιαύτη καί ἡ γραφὴ ἡμῶν ;

Ἄλλ' αἱ δυσχέρειαι τῆς γραφολογίας δὲν γίνονται εἰς τὰς ἀντιρρήσεις ταύτας, τὰς ἀνακρουμένους εὐκόλως, ἀλλ' ἀλλαγῶν.

Καί ἐν πρώτοις μεγάλη δυσχέρεια ἐγκείται ἐν αὐτῇ τῇ ἀγνοίᾳ τῶν ψυχικῶν ἰδιοτήτων τῶν ἄλλων καί ἡμῶν αὐτῶν. Συμβαίνει δὲ ἐνίοτε ὅταν ὁ γραφολόγος ἐξάγῃ ἐκ τῆς γραφῆς ὠρισμένας χαρακτηριστικὰς ἰδιότητας τοῦ πνευματικοῦ βίου ἀνθρώπου τινός, ν' ἀκούῃ τοὺς στενωτέρους τούτου φίλους λέγοντας « τῶσον καλὰ ὅμως δὲν τὸν γνωρίζω » ἢ ἐνῶ δύο τούτων ἢ οἱ συγγενεῖς αὐτοῦ ἀναφωνοῦσι « μάλιστα ! ἐπιτυχέστατα ! » τρίτος τις ἀναφωνεῖ « Ἄ μπά, δὲν ἐπετύχατε ».

Δευτέρα δυσχέρεια ὑπάρχει εἰς τὴν ἔλλειψιν ὀρθῶν καί εὐνοήτων ἐκφράσεων παριστανουσῶν τὰς θεμελιώδεις ψυχικὰς διαθέσεις τοῦ ἀνθρώπου, αἵτινες ὑπὸ τῶν πλείστων ἀνθρώπων συγγέονται μετὰ τῶν ἐξωτερικῶν ἐκδηλώσεων τοῦ ψυχικοῦ βίου.

Οὕτως ἡ φιλοπλουτία δὲν εἶνε ὁμοία πρὸς τὴν φιλαργυρίαν ἢ τὴν πλεονεξίαν, καίτοι δύναται νά μεταβληθῇ εἰς ταύτας ὅταν συγγρόνως

υπάρχει και φιλαυτία, ούτε η αὐταρέσκεια ἰσοδυναμεί πρὸς τὴν μεγαλοφροσύνην, ἢ ἡ ἠδύφραγία πρὸς τὴν κοιλιοδουλίαν, ἢ ἡ ἰδιοτροπία πρὸς τὴν ἰσχυρὰν θέλησιν, ἢ ἡ ὑπερευαισθησία πρὸς τὴν εὐαισθησίαν. Πρὸ πολλοῦ δὲ κατενόησαν οἱ ἄνθρωποι ὅτι τὸ παίζειν κλειδοκύμβαλον δὲν προϋποθέτει μουσικὴν εὐφυΐαν, οὔτε τὸ στιγουργεῖν ποιητικὴν, οὔτε τὸ ζωγραφίζειν καλαισθησίαν.

Καὶ μετ' ἔβην δὲ τὴν ἀνάπτυξιν ἢν προσθέτει ἡ ἀγωγὴ, ἢ περίξ κοινωρία καὶ ἐν γένει ὅλος ὁ βίος εἰς τὰς ἐμφύτους κληρονομικὰς καὶ φυσικὰς ιδιότητάς τοῦ ἀνθρώπου, ὑπάρχουσι ἐν τούτοις ἐν αὐτῷ ἐνίοτε ἀντιθέσεις καὶ μυστήρια τῆς ψυχῆς, ἅτινα δυσχεραίνουσι τὴν σπουδὴν καὶ ἐξήγησιν τῆς γραφῆς καὶ ἐν γένει ὅλων τῶν συμβολικῶν τοῦ ἀνθρώπου παραστάσεων. Εἰς ἐκείνους δὲ οἵτινες ἐνεκα τοῦ πύθανοῦ τούτου λόγου θεωροῦσι τοιαύτην ἐξήγησιν ὡς ἀδύνατον ἢ τούλάχιστον ὡς ἀβεβαίαν, ἀπαντῶμεν, ὅτι ἀφοῦ πάσα γραφὴ ἔχει ἴδιαν ἔκφρασιν, ἴδιαν οὕτως αἰτεῖν φυσιογνωμίαν, ὅπως οὐδεὶς προσεκτικὸς τῶν χειρογράφων παρατηρητῆς θέλει ἀρνηθῆ, ἢ φυσιογνωμία αὐτὴ θὰ στηρίζεται βεβαίως ἐπὶ ὁρατῶν τιμῶν σημείων· τὰ σημεία ὅμως αὐτὰ ἀνάγκη νὰ εὐρεθῶσι καὶ βρισθῶσι διὰ παρατεταμένης παρατηρήσεως καὶ συγκρίσεως, τούτων δὲ εὐρεθέντων δύναται τις ἀσφαλῶς καὶ ἠσυχῶς, ὅπως καὶ εἰς πᾶσαν ἄλλην ἐπιστήμην, νὰ παραδεχθῆ ὅτι ὅπου αὐτὰ ἀπαντῶσι θὰ ὑπάρχει καὶ ἡ ἀνάλογος ιδιότης. Ταῦτα δὲ τὰ σημεία ἀνεκάλυψε καὶ ἔταξε μεθοδικῶς, ὁ ἐν τῷ προηγουμένῳ φύλλῳ τῆς «Ἐστίας» μνημονεύεις Μισσόν.

Τὰ γραφολογικὰ αὐτὰ σημεία ἀποτελοῦνται ἐξ ὅλων τῶν φαινομένων ὅσα δύναται νὰ παρῶσχη ἡμῖν γραφὴ τις. Οὐδὲν εἶνε ἀσήμαντον εἰς τὸν γραφολόγον. Ἐὰν γράφῃ τις τὴν διεύθυνσιν τῆς ἐπιστολῆς ἐπὶ τοῦ φακέλλου λίαν ὑψηλὰ ἢ λίαν χαμηλὰ, ἐὰν γράφῃ αὐτὴν διὰ μεγάλων χαρακτήρων καὶ εὐδιακρίτως, ἢ διὰ τῆς συνήθους αὐτῷ γραφῆς, ἐὰν λησμονῆ τὰ κόμματα καὶ τὰς τελείας στιγμὰς ἢ μεταχειρίζεται αὐτὰς κατὰ κῆρον καὶ τίνι τρόπῳ μεταχειρίζεται αὐτάς, ἐὰν μεταχειρίζεται διὰ τὸ αὐτὸ γράμμα μίαν καὶ μόνην ἢ διαφόρους μορφὰς καὶ τίνας, ἐὰν μεταξὺ τῶν λέξεων καὶ τῶν γραμμῶν καταλείπει πολὺν χωρὸν κενὸν ἢ ὀλίγον, ἐὰν ἡ ὑπογραφή αὐτοῦ διακρίνεται διὰ τὸ μέγεθος αὐτῆς ἢ τὴν σμικρότητα, ἐὰν φέρῃ ὑπογραμμισμούς (ζῆφρας) ἢ οὐ, πάντα αὐτὰ ἔχουσι τὸν λόγον αὐτῶν καὶ τὴν σημασίαν καὶ ἐκπηγάζουσι ἀσυνειδήτως ἐκ τῆς ψυχικῆς ζωῆς τοῦ γράφοντος καὶ ἐπομένως συνδέονται μετὰ τοῦ χαρακτήρος αὐτοῦ καὶ τῆς ὅλης προσωπικότητος.

Σπουδάζοντες γραφολογικῶς γραφὴν τινὰ ἐξετάζωμεν ἐν πρώτοις τοὺς γενικωτάτους καὶ εἰς

τὸν μὴ γραφολόγον αἰσθητοὺς χαρακτήρας αὐτῆς. Εἰς τίνας περιστάσεις π. χ. μᾶς ὀδηγεῖ πολὺ ἡ παρατήρησις ἐν τὰ γράμματα εἶνε μικρὰ ἢ μεγάλα, ἐπιμελῶς ἢ ἀμελῶς γεγραμμένα, εὐανάγνωστα ἢ δυσανάγνωστα. Οὕτω χειρόγραφον δυσανάγνωστον, ἀλλὰ διὰ λεπτῶν γραμμῶν γεγραμμένον, ὑποδεικνύει ὅτι ὁ γράφας αὐτῷ, ἀδιάφορον ἂν εἶνε καλὸς ἢ κακός, εὐφυῆς ἢ βλάξ, ἔχει χαρακτήρα οὐχὶ εὐκόλως διακρινόμενον, ὅτι ἔχει πολλὰ τὰ κρύφια τῆς ψυχῆς του καὶ ὅτι δὲν θέλει ν' ἀναγνωρισθῆ ταχέως καὶ ὑφ' οἰουδήποτε, ἐν ἐνὶ λόγῳ ὅτι εἶνε φύσις κατὰ τὸ μᾶλλον ἢ ἥττον κρυφίνους. Γραφὴ διαυγῆς, ἀναπεπταμένη καὶ εὐανάγνωστος, διὰ μεγάλων ὁπωσούν γραμμῶν γεγραμμένη δεικνύει ἐντελῶς τὸ ἔναντίον. Ἐν γένει δὲ τὸ μέγεθος τῶν γραμμῶν καθ' ἑαυτὰ, ἐν συγκρίσει πρὸς τὰ μικρὰ, ὑποσημαίνει εὐνοϊκὴν ἐξήγησιν καὶ διὰ τὰ λοιπὰ σημεῖα τῆς γραφῆς. Δὲν εἶνε δὲ ἀνάγκη, νομίζομεν, νὰ εἴπωμεν, τί σημαίνει γραφὴ ἁμαλῆ, τακτικὴ (στρωτῆ) καὶ καθαρά, συγκρινομένη πρὸς ἀνώμαλον, ἀτακτον καὶ ἀμελῶς γεγραμμένην. Ἐνεκα τούτου καὶ πολλοὶ λαοὶ λέγουσι παροιμιωδῶς περὶ ἀνθρώπου τακτικοῦ, ἀγαπῶντος τὴν μέθοδον καὶ μικρολόγου ὅτι «δὲν λησμονεῖ οὔτε τὴν τελείαν εἰς τὸ ἰ» Ἐπίσης ταφῶς διακρίνεται ἀπὸ τῆς γραφῆς πρόσωπον νευρικόν, ἀνυπόμονον, θερμόαιμον καὶ ζωηρόν, ἐτέρου ψυχροαίμου, μετρημένου καὶ ἐπιφυλακτικοῦ.

Μετὰ τὴν πρώτην αὐτὴν ἐντύπωσιν ἀπὸ χειρογράφου τινὸς μεταβαίνομεν εἰς ἔρευναν τῶν ὀλιγώτερον καταφανῶν σημείων, ἰδίως δὲ εἰς τὸν σύνδεσμον ἢ μὴ τῶν καθέκαστα γραμμῶν τῶν λέξεων, ὅπερ θεμελιῶσι σημαντικωτάτην διαφορὰν ὡς πρὸς τὴν ῥοπήν ὅλου τοῦ πνευματικοῦ βίου προσώπου τινὸς. Τὸ συνδέειν τὰ γράμματα μετ' ἀλλήλων ἐν τῇ γραφῇ, πρᾶξις δὲ ἴς γίνεται φειδῶ τοῦ χρόνου, δεικνύει πρακτικὸν καὶ κριτικὸν χαρακτήρα, μὴ πλάττοντα μὲν καὶ ἐφευρίσκοντα ἰδέας, ἀλλὰ κατεργαζόμενον λογικῶς τὰς ἤδη δεδομένας, ἀναπτύσσοντα αὐτάς καὶ ἐφαρμόζοντα, μετ' αὐτῶν δὲ τῶν ιδιοτήτων συνδέοντα, ἀναλόγως τοῦ συνδέσμου τῶν γραμμῶν, καὶ πνεῦμα νηφάλιον, ὑπολογιστικόν, καὶ ψυχρὸν, πλήρες λογικῆς, πραγματικότητος, κριτικῆς καὶ σκεπτικισμοῦ. Τὸ ἀσύνδετον τῶν γραμμῶν, σπανιώτερον ὄν, ὑπεμφαίνει ἄνθρωπον θεωροῦντα ἐκάστην ἰδέαν καθ' ἑαυτὴν ὡς μονάδα καὶ συλλαμβάνοντα αὐτὴν ἐνιαίως. Ὁ χαρακτήρ δὲ οὗτος ἀναπτυσσόμενος τελείως, ἐὰν ἄλλα σημεῖα τῆς γραφῆς δὲν ἀντιστρατεύονται εἰς τούτο, ὑποδεικνύει δύναμιν πλαστοουργόν, διανοίαν ἐπιθεωρητικὴν, ποιητικὸν αἰσθημα, ταχέαν καὶ ἀνεξάρτητον κρίσιν, σαφήνειαν ἰδεῶν, κλίσιν πρὸς τὸ ἰδεῶδες, ἔχουσαν τάσιν πρὸς ὄνειροπολήσεις, οὐτοπίας καὶ ἰδίως θεωρίας καὶ συστήματα

Ὀρθῆ συνένωσις τῶν δύο τούτων ιδιοτήτων καταδεικνύει φυσικὴν καὶ καλῶς ὀργανωμένην διάνοιαν, μονομερῆς δὲ σύνδεσμος τῶν γραμμῶν, ἢ χωρισμός αὐτῶν, μονομερείαν, καὶ ἐπομένως ἀδυναμίαν.

Ἐὰν ὁμῶς ἐκ τῶν πρακτικῶν τούτων καὶ πραγματικῶν ἢ θεωρητικῶν καὶ ἰδεῶδων διαθέσεων τῶν προσώπων ἀναπτύσσεται καὶ χρήσιμὸν τι καὶ καλόν, τούτο ἐξαρτᾶται ἐκ τῆς ἰσχύος τῆς βουλήσεως αὐτῶν, ἥτις τότε ἐκδηλοῦται ταχέια καὶ ἰσχυρὰ, ἀρμόζουσα ὅπως κυριαρχῆ καὶ ἐπιβάλλεται εἰς ἄλλους διὰ τῶν ἀποτόμως τεμνομένων καὶ κορυνοειδῶς πεπαχυμένων γραμμῶν τῶν γραμμῶν. Ἐνεκα τούτου ἡ τοιαύτη γραφὴ εἶνε συχνὴ εἰς τοὺς στρατιωτικοὺς (π. χ. εἰς Ναπολέοντα τὸν πρῶτον). Ἐὰν τὰ τελευταῖα γράμματα τῶν λέξεων φέρουσι ἀγγιστροειδεῖς καταλήξεις, ἢ ἰσχυρὰ αὐτὴ βούλησις ἐκδηλοῦται ὡς ἰδιοτροπία, δι' ἧς παρίσταται συμβολικῶς ἰδιοτροπος προσκόλλησις εἰς τι ἀντικείμενον, ἢ ἐὰν αἱ γραμμαὶ εἶνε μακρᾶι, εὐθεῖαι καὶ ὀριζόντιαι καὶ διευθύνονται αἱ λέξεις εἰς στίγους ἀκριβῶς εὐθεῖαι καὶ ὀριζοντιεῖς ἐν χάρτη ἀχαρᾶκτῳ, εὐστάθειαν καὶ ἐμμονήν. Γράμματα τέλος βραχέα γωνιώδη, κορυνοειδῶς καταλήγοντα, εἶνε ἴδια ἀνθρώπων θερμοαίμων, ὧν οἱ παροξυσμοὶ τῆς ὀργῆς παρέρχονται εὐκόλως. Ἡ ἔλλειψις, ὡς εἰκόσ ἢ τὰ ἀντίθετα τῶν σημείων τούτων, σημαίνουσι ἀδυναμίαν βουλήσεως.

Ἀλλὰ δὲν εἶνε μόνον ὁ νοῦς καὶ ἡ θέλησις αἱ μόναι ψυχικαὶ δυνάμεις αἱ χαρακτηρίζουσι τὸν ἄνθρωπον, διότι καὶ ἡ καρδία εἶνε σπουδαῖος παράγων εἰς τὴν ἀτομικότητα ἐκάστου ἀτόμου, ἐνεκα τούτου δὲ καὶ ἡ διάθεσις τῆς ψυχῆς καὶ τὸ αἰσθημα ἐκδηλοῦται ἐν τῇ γραφῇ διὰ τῆς κλίσεως ἢ κάμψεως τῶν γραμμῶν, διὰ τῆς γωνίας ἢ ἀποτελοῦσιν αὐτὰ πρὸς τὴν κάθετον. Ὅπως δὲ ἐν τῷ συνήθει βίῳ ὁ κατελιγμένος ὑπὸ αἰσθηματικῆς ζωῆς, ὅτε μὲν κλίνει πρὸς τὰ ἐμπρός, ἐνίοτε μάλιστα καὶ ἐκτείνει καὶ τὰς χεῖρας αὐτοῦ πρὸς τὸ πηλοῦμενον, ὅτε δὲ, καταλαμβανόμενος ὑπὸ ἀηθίας, ἀνασπέρφεται πρὸς τὰ ὀπίσω, ἐνῷ ὁ ψυχρὸς, ἀναισθητὸς καὶ ἀδιάφορος διατηρεῖ ὀρθίαν καὶ κάθετον τὴν στάσιν τοῦ σώματος, οὕτω καὶ ἡ γραφὴ τοῦ αἰσθηματικῆς εἶνε κεκαμμένη πρὸς τὰ ἐμπρός, ὡς δένδρον κυρτούμενον ὑπὸ τῆς θυελλῆς, ἐνῷ ἡ τοῦ ἀπαθούς μένει κάθετος καὶ ὀρθία. Ἐὰν ἡ πλαγία κλίσις ὑπερβαίῃ ὀριζόμενον τι ὄριον, τὸ αἰσθημα μεταβάλλεται εἰς ὑπερευαισθησίαν εἶτα δὲ εἰς νοσηρὰν ἐρεθιστικότητα. Εἶνε δὲ ὄντως ἀξιοπεριεργον, ὅτι ἡ γραφὴ, ἥτις παρὰ τοῖς ἀρχαίοις λαοῖς, οἵτινες δὲν ἐπάσχον ἐξ ὑπερβολῆς εὐαισθησίας, ἦτο ὅλως ὀρθία, διατηρηθεῖσα σχεδὸν τοιαύτη καὶ μέχρι τῆς παρελθούσης ἑκατονταετηρίδος, κατὰ τοὺς ἡμετέρους χρόνους, καθ' οὓς οἱ πλείστοι πάσχουσι ἐξ ὑπερερεθισμοῦ καὶ

νευρώσεων, γίνεται αὐτὴ διηνεκῶς πλαγιωτέρα, καὶ δεύτερον ὅτι λαοὶ ἀληθῶς αἰσθηματικοὶ, ὅπως οἱ γερμανοὶ γράφουσι πλαγιώτερον λαῶν σκληροτέρων καὶ ἀπαθῶν, οἷον τῶν ἀγγλων. Ἐκ τούτου ἐξηγεῖται καὶ διατὶ φύσις τινὲς ἔχουσι πολὺ πνεῦμα καὶ μεγάλην καρδίαν, ἀμφότερα ἐν ἀνταγωνισμῷ, δυνάμενοι νὰ κυριαρχῶσι τῆς αἰσθητικῆς ζωῆς καὶ νὰ κρύπτωσι τὰ αἰσθηματὰ των, ἔχουσι γραφὴν μᾶλλον πρὸς τὰ ὀπίσω κλίνουσαν, καίτοι τούτο συμβαίνει συχνότατα παροδικῶς καὶ συνήθως μόνον κατὰ τὴν τρικυμιώδη περίοδον τῆς νεανικῆς ἡλικίας. Τοιοῦτοι ἄνθρωποι παλαίοντες οὐχὶ μόνον καθ' ἑαυτῶν ἀλλὰ καὶ κατὰ τοῦ λοιποῦ κόσμου δὲν εἶνε εὐτυχέστεροι ἄλλων οὔτε ἐπιτυχάνουσι τοῦ σκοποῦ.

ΒΕΝΟΘΑΝΗΣ

(Ἔβεται συνέχεια).

ΝΗΣΤΕΙΑ ΚΑΙ ΝΗΣΤΕΥΤΑΙ

[Λόγος μέγας γίνεται ἐν τῷ εὐρωπαϊκῷ τύπῳ περὶ δύο Ἰταλῶν νηστευτῶν, τοῦ Σούτση καὶ τοῦ Μερλάττη, ὧν ὁ μὲν πρῶτος, γνωστὸς καὶ ἐξ ἄλλων προγενεστέρων μακρῶν νηστευτῶν του, ἐνήστευσεν ἐσχάτως ἐν Μεδιολάνοις ἐπὶ τσαρᾶντα ἡμέρας, ἐπαναλαμβάνει δὲ νῦν τὸ πείραμα αὐτοῦ ἐν Παριείοις, ὑπὸ τὴν αὐστηρὰν ἐπιτηδεύειν ἰατρικῆς ἐπιτροπῆς, ὁ δεύτερος δὲ ζηλώσας τὴν φήμην τοῦ συμπαλίτου του ἐπιχειρεῖ ἐκ παραλλήλου ἐν τῇ γαλλικῇ πρωτεύουσῃ τὸ αὐτὸ πείραμα ὑπὸ ὅρων ὁμοίων. Διὰ τοῦ ἀναγνώστου τῆς Ἐστίας κατάλληλον ἐκρίναμεν, πρὸς ἁρτίαν κατανόησιν τῶν παραδῶν τούτων φαινομένων, νὰ μεταφέρωμεν τὸ ἔργον τοῦ ἐπιστημονικοῦ συνετάου τῆς παρισίνης Ἐφημερίδος τῶν Συζητήσεων κ. Η. de Parville, ὅπερ ἔγραψεν ἀφορμὴν λαθῶν ἐκ τῆς νηστείας τῶν Ἰταλῶν.]

Σούτση καὶ Μερλάττη. — Δι' ἐπισημοῦ νηστείας. — Ἡ τέχνη τοῦ ζῆν ἄνευ τροφῆς. — Χρονικὰ τῆς νηστείας. — Ἡ κριτικὴ παραδείγματα μακρῶς ἀποδοχῆς ἀπὸ πάσης τροφῆς. — Ἐβήκοιτα ἡμέρας ἀρκούσιν ἔνα τις ἀποφορῆση. — Ἡ αἰτία ἐν παθολογικῇ καταστάσει. — Διαιτα ἐνὸς μηνός. — Ὅρισις καὶ ἀνορεξία. — Ἡ πείνα καὶ τὰ συμπτώματα αὐτῆς. — Ἀλλοίωσις τοῦ αἰσθηματος τῆς πείνης.

Ὁ Σούτση νηστεύει δι' εἰκοστὴν καὶ δευτέραν φοράν. Ὁ Μερλάττη ἤρξατο νηστεύων ἀπὸ ἰκανῶν ἡδῆ ἡμερῶν. Εὐρισκόμεθα εἰς τὸ ἔτος τῶν μεγάλων νηστευτῶν. Μὴ εἶνε καὶ τούτο σημεῖον τῶν καιρῶν, φρονίμως δὲ ποιούντες πρέπει νὰ ἀργίσωμεν ἐπιζόμενοι εἰς τὴν αἰτίαν. Ἐὐ βέβαιον εἶνε ὅτι ἀφοῦτο ὁ Σούτση ἐνήστευσεν ἐν Μεδιολάνοις, τὸ ζήτημα τοῦ ζῆν ἄνευ τροφῆς ἀπασχολεῖ πολλὰ ὑπέροχα πνεύματα καὶ ἐξάπτει τὴν περιέργειαν αὐτῶν. Γεγονὸς ὅλως ἐκτακτον θεω-

1) Μεταῦ ἄλλων περιώνμων νηστευτῶν του ἀναφέρομεν ἐνταῦθα, τὴν κατὰ τὸ 1884—1885 ἐν Αἰγύπτῳ, διε ἀπέσχεν ἐπὶ ἑνὲκα ἡμέρας πάσης τροφῆς καὶ τὰς κατὰ τὸ 1885—1888 ἐν Καίρῳ διε ἀπέσχε ἑνὲκα ἡμέρας, εἶτα εἴκοσι πέντε καὶ κατέπιν ξημέραντα.

ρεϊται ότι άνθρωπος τις δύναται να ζήσει χωρίς να τρώγει, αντικαθιστών τα καθημερινά αὐτοῦ γούμαρα διὰ σωματικῶν ἀσκήσεων. Πολλοὶ προσθέτουσι ἐκπληκτικῶς: Καὶ μᾶλλον ταῦτα νὰ διατηρῆται ἀκόμη ἀκμαίως! Τὸ πρᾶγμα μάλιστα τοσοῦτον ἀπίθανον ἐφάνη εἰς δυσπίστους τινας ἰατρούς, ὥστε ἐν πάσῃ τῇ σοβαρότητι αὐτῶν ἀπεκήρυξαν ὡς ἀπίστευτον τὴν τριακονθήμερον νηστείαν τοῦ Σούτση. . . μεθ' ὅλην τὴν ἰατρικὴν ἐπιτροπὴν ἣτις ἐπέβλεπεν αὐτόν. Δὲν ὑπάρχουσι πανταχοῦ, προσέθηκα, ἐπιτήθειοι θαυματοποιεῖ, πρὸ πάντων δὲ δὲν ὑπάρχουσιν ἡκακοὶ ἐπιτροπαί; Τὰ αὐτὰ ἐλέγχθησαν καὶ κατὰ τὸ 1882, ὅτε ἐπῆλθεν εἰς τὸν ἀμερικανὸν Τάννερ ἡ ἰδέα νὰ νηστεύσῃ ἐπὶ τεσσαράκοντα ἡμέρας. Συνελόντι εἰπεῖν, οὐδεὶς δύναται νὰ ζήσει ἀνευ τροφῆς τοῦτο εἶνε ἀδύνατον καὶ ἀντίκειται εἰς πάντας τοὺς φυσιολογικοὺς νόμους.

Ἀλλὰ σπεύδωμεν βραδέως. Ἡ ἀσκήσις τοῦ ἀσιτεῖν, ἣτις εἶνε τοῦ συρμού κατὰ τὴν ἐποχὴν ταύτην, δὲν στερεῖται πρᾶγματι πρωτοτυπίας, ἀλλ' εἶνε τοσοῦτον παράδοξος, τοσοῦτον ἀπίστευτος, ὅσον θέλουσι νὰ τὴν παραστήσωσι; Πάντες ἔχομεν φυσικὰς τινὰς προδιαθέσεις. Γεννᾶται τις ἵνα καταστῇ μαθηματικὸς, μουσικὸς, ζωγράφος. Διατί νὰ μὴ γεννᾶται ἵνα καταστῇ καὶ νηστευτῆς; Τὸ ἐφ' ἡμῖν οὐδένα ἔχομεν λόγον, ὅπως ὑποπτεῖσθωμεν τὸν κ. Σούτση. Εὐχαρίστως ἀποδεχόμεθα ὡς πραγματικὴν τὴν ἐν Μεδιολάνοις νηστείαν. Κατὰ τὸ πείραμα τοῦτο μάλιστα παρατηρήθησαν αὐτὰ ἐκεῖνα τὰ συμπτώματα, ἃτινα παρατηροῦνται ἐπὶ τῶν ἐξ αἰτίας ἀποθησκόντων. Διατί ἄλλως νὰ ἀμφισβᾶλλωμεν; Μήπως δὲν ἔχομεν προγενέστερα παραδείγματα ἀνθρώπων ἀσιτησάντων ἐπὶ πολλὰς ἡμέρας, ἐπίσης παράδοξα, ἐπίσης ἀπίστευτα; Μικροῦ δεῖν καὶ ὑπεστηρίζομεν ὅτι διὰ τῆς ἐπιμονῆς δύναται τις νὰ ἐθισθῇ εἰς τὴν ἀσιτίαν. Ἄς προκηρυχθῇ ἀμοιβῇ διὰ τοὺς ἀσιτοῦντας καὶ ἃ ἐθῆτε πόσοι νηστεύται ἢ παρυσιασθῶσι! Πιθανὸν μάλιστα νὰ εὐρεθῶσι καὶ νηστευταὶ ἀσιτοῦντες ἐξ ἀπλῆς φιλοδοξίας! Ἐν τούτοις εὐκαρῶν φαίνεται ἡμῖν νὰ διατρέψωμεν ἐπὶ μικρὸν εἰς τὸ ζήτημα τοῦτο τῆς ἀσιτίας καὶ πείνης, ὅπερ ἀτελεῖς μέχρι τοῦδε διηυκρινίσθη.

Ἀνεπίδεκτον ἀμφισβητήσεως εἶνε ὅτι ἄνθρωπος καλῶς ἔχων τὴν ὑγίαν, ἀποστερηθεὶς αἰφνιδίως τῆς τροφῆς αὐτοῦ, ὀλίγον δύναται νὰ ζήσει. Θὰ ἀποθάνῃ, μετὰ μίαν, μετὰ δύο ἑβδομάδας, ἀναλόγως τῆς ἰδιοσυγκρασίας του. Διηγούνται ὅτι ὁ βασιλεὺς τῆς Σουηδίας Κάρολος ΙΒ', ἐπιθυμῶν νὰ βεβαιωθῇ ἐπὶ πόσον χρόνον ἠδύνατο νὰ μείνῃ ἀσιτος, μὴ πίνων ἄλλο τι ἐκτὸς ὕδατος, δὲν ἠμύρασε νὰ παρατείνῃ τὴν νηστείαν πέραν τῆς πέμπτης ἡμέρας. Καὶ τὰ ζῶα δὲ ἀδυνατοῦσι νὰ ὑποστῶσι μακροτέραν ἀσιτίαν. Ὡστε προδήλως ἔχουσι δίκαιον οἱ λέγοντες ὅτι ἄνθρωπος νηστὴς δὲν

δύναται νὰ ζήσει. Καὶ ὅμως οὐδὲν ἀνακριθέστερον τούτου, διότι εἶνε ὡσαύτως ἀριθμητικῶς ἀποδεδειγμένον, ὅτι εἰς τινὰς περιπτώσεις ὁ ἄνθρωπος στερούμενος τροφῆς, ἀλλὰ πίνων κατὰ βούλησιν, δύναται νὰ ζήσει χωρὶς νὰ ὑποφέρῃ μεγάλως. Ὁ Διδερὸς μνημονεύει γεγονόςτος, ὅπερ δὲν θεωροῦμεν περιττὸν νὰ ἀναφέρωμεν ἐνταῦθα ἐν πάσῃ αὐτοῦ τῇ τραχύτητι. Πρόκειται περὶ τινος ἀλχημιστοῦ ὀνόματι Δυσαντῶ. Εἶνε ἀληθὲς ὅτι ὁ Δυσαντῶ ἦτο ὀλιγον τι παράφρων, θὰ ἴδωμεν δὲ περαιτέρω ὅτι ἐν τισὶ τῶν μορφῶν τῆς παραφροσύνης ὁ πάσχων δύναται νὰ ἀσιτῆσῃ, ἀνευ τῆς παραμικρῆς ἐνοχλήσεως. Ὁ Δυσαντῶ ἐπίστευεν ὅτι μετὰ τεσσαράκονθήμερον ἀποχῆν ἀπὸ πάσης τροφῆς, πίνων δὲ μόνον τὸ οὖρον αὐτοῦ, θὰ παρῆγε τὴν φιλοσοφικὴν λίθον. Ἐπέστη τὴν παράδοξον ταύτην διαίτην ἐπὶ εἴκοσι ἡμέρας καὶ. . . δὲν ἀπέθανεν. Ὁ ἄλλανδὸς ἰατρὸς Fontanus λαλεῖ περὶ γυναικὸς, ἣτις ὅπως αὐτοκτονήθη, ἀπέσχε πάσης τροφῆς ἐπὶ πενήτηκοντα ἡμέρας, ὅτε ἀπέθανεν.

Ὁ ἰατρὸς Δεβαρρῶ-Βερνάρ ἐδημοσίευσεν ἕτερον γεγονός ἐντέλως ἀκριβές. Τῷ 1831, κατὰδικὸς τις Γρανιέ τοῦνομα ἀπέθανεν ἐξ αἰτίας ἐν ταῖς εἰρηκαῖς τῆς Τολώσης. Ὁ θάνατος δ' ἐπῆλθε μόνον μετὰ τὴν ἐξηκοστὴν ἡμέραν². Ἄλλος ἰατρὸς ἀνεκοίνωσεν εἰς τὴν Ἀκαδημίαν τῆς Ἰατρικῆς ἀνάλογον γεγονός αὐτοκτονίας δι' αἰτίας. Ὁ ἀπιτήσας ἦτο πλανόδιος μουσικὸς, ὅστις ἐπὶ ἐξήκοντα ἡμέρας ἔπινεν ἀπὸ καιροῦ εἰς καιρὸν μικρὰς δόσεις ὕδατος καὶ σωματίδας. Κατὰ τὰς τελευταίας εικοσιδύο ἡμέρας τῆς ζωῆς του, τὸ σῶμά του ἀνέδιδεν ἀποφορὰν πτώματος, τὸ στήθος ἐστενώνθη καὶ ἐζωγκώθη, οἱ ὦμοι ἐκοιλάνθησαν καὶ τὰ ὀστά ἤρχισαν νὰ προέχουσιν, ἡ κοιλία ἐπλατύνη καὶ ἡ λεκάνη ἐφάνητο ὡς μέγα τι χάσμα· τὴν ἐξηκοστὴν ἡμέραν ἐξέπνευσε μετὰ τινὰς σπασμούς. Ἐκτὸς τούτων δὲ καὶ ἄλλα πολλὰ παραδείγματα ἀνοχῆς εἰς ἀσιτίαν ἠδὲν ἀμεθὰ νὰ ἀναφέρωμεν.

Τὸ παραδοξότερον ὅμως εἶνε ὅτι ἐνῶ ὁ ὑγιῶς ἔχων ἄνθρωπος μόλις δύναται νὰ ἀνθέξῃ εἰς παντελῆ ἀσιτίαν, ὁ ἀσθενής, τοῦναντίον, ἀσιτεῖ, χωρὶς νὰ ὑποφέρῃ. Ὁ πυρέσσων δὲν τρώγει καὶ ἀπόλλυσιν ἐκ τοῦ βάρους αὐτοῦ ἐπὶ ἑβδομάδας ὀλοκλήρους. Δυσπεπτικοὶ τινες ἀισθάνονται ἀκατανίκητον ἀηδίαν πρὸς οἰανδήποτε τροφήν, ἀσιτοῦσιν ἀκουσίως ἐπὶ ἑβδομάδας ὀλοκλήρους καὶ ὅμως ἐργάζονται. Ἡ νευρικὴ ἀνοραξία ἐνίων παρθέτων ὡσαύτως διὰ τῆς ἀποχῆς ἀπὸ πάσης τροφῆς χαρακτηρίζεται· δὲν τρώγουσι τίποτε ἐπὶ τρεῖς ἑβδομάδας, ἐπὶ ἓνα μῆνα ἢ καὶ πλέον ἔτι εἴτα αἰφνιδίως θεραπεύονται καὶ ἡ πείνα ἐπα-

(2) Ὁ Γρανιέ ἔπινεν ὕδωρ ἄφρον. Ἐπαξ μόνον ἔλαβεν ὀλίγον ζωμὸν καὶ αἶνον· ἐνίοτε ἐπανελάμβανεν ἑτεῖ σπαραγμοὺς ὁ ἀνωτέρω μνημονευθεὶς Δυσαντῶ.

νέργεται. Ἐπάρχουσι μανιώδεις ἀποποιούμενοι πᾶσαν τροφήν. Οἱ σιτόφοβοι πολλάκις δὲν τρώγουσιν ἐπὶ ἓνα καὶ δύο μῆνας, ἰσχυαίνοντες μὲν, ἀλλὰ μὴ παύοντες νὰ ἀσχολῶνται εἰς τὰ ἔργα αὐτῶν.

Ὡστε, παραδόξως, ἡ αἰτία παρὰ τῆς ὑγιεῖς ἀνθρώπου ἀποτελεῖ ἐξαιρέσιν, ἐνῶ εἰς ἐνίοις ἀσθενεῖς εἶνε εὐχερестаτή. Αἱ παράδοξοι αὗται ἀνωμαλῆαι τῆς φύσεως εἶνε ἀνίγματα ἄλυτα διὰ τὴν ἐπιστήμην. Ἴσως ὅμως ἐν αὐταῖς ἐγκείται ἡ λύσις τοῦ μυστηρίου τῶν πολυήμερων νηστειῶν καὶ διὰ τοῦτο πρέπει νὰ προσπαθήσωμεν νὰ ἐξηγήσωμεν αὐτάς.

Ἐκάστος ἐξ ἡμῶν ἔχει ἐν τῷ ὀργανισμῷ του προμήθειαν κατὰ τὸ μᾶλλον καὶ ἥττον μεγαλειτέραν, λίπους, λευκιωματωδῶν οὐσιῶν κτλ. Ὅταν τις ἀσιτῇ εἶνε ἠναγκασμένος, ὅπως ἐξασφαλίσῃ τὰς ζωϊκὰς λειτουργίας, νὰ ἀφαιρῇ ἐκ τοῦ ἀποθηματικῆς τούτου κεφαλαίου, οὗτοι δὲ καθίσταται σαρκώδους ἑαυτοῦ, αὐτοφαγεῖ. Ἀφοῦ ὅμως ἐξαντλήσῃ τὰς οικονομίας του καὶ φθάσῃ μέχρι τῶν κυρίων ὀργάνων, ἀποθνήσκει. Εἰκαστέον ἐκ τούτου ὅτι ὅπως νηστεύσωμεν ἀρκεῖ νὰ ἀφῆσωμεν τὸν ἡμέτερον ὀργανισμόν νὰ αὐτοφαγῆσῃ, μέλλοδος πρᾶγματι ἀρίστη διὰ τοὺς πολυσάρκους Δυστυχῶς, ἢ μᾶλλον εὐτυχῶς, διότι ἡ φύσις τὰ πάντα ἐν σοφίᾳ ἐποίησεν, παρεντίθεται τὸ ὀχληρὸν αἰσθημα τῆς πείνης, ὅπερ ἄρχεται ἐκδηλούμενον διὰ τῆς ὀρέξεως καὶ καταλήγει εἰς ἀγωνίαν καὶ ἀληθῶς ἐπωδύνουσι.

Τὸ αἰσθημα τῆς πείνης ἐδράζεται ἐν τῷ στομάχῳ, ἀλλ' ἐκεῖθεν διακλαδύεται εἰς ἅπαν σχεδὸν τὸ σῶμα, ἀδύνατον δὲ εἶνε νὰ περιορισθῇ τοπικῶς εἰς ἐν μέρος αὐτοῦ, ὡς κατεδείχθη ἰδίως ἐκ τῶν πειραμάτων του Σχιφ. Δύναται τις νὰ κατευνάσῃ τοῦτο διὰ τῆς εἰσαγωγῆς τροφῆς οὐχὶ εἰς τὸν στόμαχον, ἀλλ' ἀπ' εὐθείας εἰς τὸν ἐντερικὸν σωλῆνα. Ἡ πείνα φαίνεται ἐκπηγάζουσα ἐκ τοῦ κεντρικοῦ νευρικοῦ συστήματος. Ἄρα ὡς περὶ τῆς ἡ λειτουργίας τῆς θρέψεως, διαδιβάλλεται διὰ τῶν νευρικῶν νημάτων εἰς τὸ κεντρικὸν σύστημα ἢ περὶ τούτου ἀγγελία. Εἶνε ἡ ἐπερχομένη πείνα. Ὅτι ἡ πείνα ἀπὸ τοῦ νευρικοῦ συστήματος ἐκπηγάζει φανερόν καθίσταται καὶ ἐκ τούτου, ὅτι ἡμπορεῖ τις νὰ καταπραύνη αὐτήν, οὐχὶ διὰ τροφῆς, ἀλλὰ διὰ ναρκοτικῶν, οἶνου, καπνοῦ, οἶνοννεύματος, φύλλων κόκα, κτλ. Οἱ εἰς τὴν πνευματοποσίαν καὶ τὸ κάπνισμα ἐκδοτοὶ δὲν ἔχουσιν ὄρεξιν. Ὅταν τὸ νευρικὸν σύστημα ὑπνώττη, πείνα δὲν ὑφίσταται. Ὁ κοιμώμενος δειπνᾷ, λέγει καὶ τὸ λόγιον τοῦ λαοῦ. Τὸ νευρικὸν σύστημα, ὅπερ συνεχῶς ὑποβάλλεται εἰς τὰς αὐτὰς διεγέρσεις, ἀπαμβλύνεται. Ὁ ἀκαταπαύτως εἰσπνέων τὴν αὐτὴν ὄσμην δὲν ἀισθάνεται πλέον ταύτην. Ὁ συνεχῶς πεινῶν, παύει πλέον νὰ πεινᾷ· ἢ ὑπερβολῆ

τῆς πείνης, φονεύει αὐτήν. Περαιτούσης τῆς ὄρας τοῦ φαγητοῦ, πολλοὶ χάνουν τὴν ὄρεξιν των. Οἱ ἐν τοῖς ἀνθρακωρυχείοις τοῦ Βοξ-Μονζιλ καταταφέντες ἐπὶ ἑκατὸν τριάκοντα ὄρας ἐργάται, μετὰ τὴν σωτηρίαν των, ὡμολόγησαν ὅτι δὲν ὑπέφερον ἐκ πείνης, ἔχοντες εἰς τὴν διάθεσιν των ἄφρονον πόσιμον ὕδωρ.

Ἄλλ' εἶνε γνωστὸν πόθεν ἄρχεται καὶ ποῦ λήγει ἡ πείνα; Μήπως δὲν ὑπάρχουσιν ἄνθρωποι κατορθώσαντες βαθμιαίως νὰ ἀλλοιωσῶσι τὸ αἰσθημα τοῦτο, ἐντείνοντες καὶ μεγαλοποιούντες αὐτὸ μέχρις ὑπερβολῆς; Καθ' ἐκάστην, ἀπροσέκτως καὶ ἀδικαιολογητῶς, πολλοὶ ἀξάνουσι τὸ ποσὸν τῆς τροφῆς των, καὶ ὁ στόμαχος, ὅπως κατευνασθῇ ἡ πείνα, ἔχει ἀνάγκη νὰ δέχεται ἐπὶ μᾶλλον καὶ μᾶλλον μείζονα μερίδα τροφῶν. Εἰς τὰς ἀνάγκας τοῦ σώματος θὰ ἐπῆρκει ἴσως πολὺ ὀλιγωτέρα τροφή, ἀλλὰ τὸ αἰσθημα ἐνταθέν ἐκρατύνθη καὶ καθ' ἑξῆς ἐξακολουθεῖ νὰ ἐπιβάλλῃ τὴν πρόσληψιν τροφῆς μείζονος ἢ ὅσην ἀπαιτεῖ ὁ ὀργανισμὸς χάριν τῶν διαφόρων αὐτοῦ λειτουργιῶν. Τὸ ἄξιωμα, ατρώγε ὅσον πεινᾷς εἶνε ἐντελῶς ἐσφαλμένον, πολλὰ δὲ ἄτοπα δύναται νὰ προκύψωσιν ἐκ τῆς ἐφαρμογῆς αὐτοῦ. Ἡ ἀφομοίωσις τῶν τροφῶν πολλάκις ὑπερβαίνει τὰς ἀνάγκας τῆς θρέψεως, καὶ τότε ἐπέρχεται ἡ πολυσαρκία, μετὰ τῶν πολυειδῶν αὐτῆς παθήσεων. Ἡ πολυσαρκία πολλάκις ἔχει τὴν ἀρχὴν τῆς εἰς νευρικὰς διαταράξεις, προερχομένη ἐκ τῆς ἀλλοιώσεως τοῦ αἰσθηματος τῆς πείνης. Ἀρμολεῖ πρὸς τούτους νὰ παρατηρήσωμεν ἐνταῦθα ὅτι ἡ χώνευσις, ὡς πᾶσαι αἱ λοιπαὶ τῆς σωματικῆς οικονομίας λειτουργίαι, ἀπαιτοῦσιν ἐργασίαν, ὑπερβάλλουσα δὲ τροφή ἰσοδυναμεῖ πρὸς ἀπώλειον σωματικῶν δυνάμεων δυσανάλογον, καὶ ἐξασθενεῖ τὸ σῶμα, ἀντὶ νὰ ἐδυναμώσῃ αὐτό, ὡς κοινῶς πιστεύεται. Τοσοῦτον δὲ ἀληθὲς εἶνε ὅτι ἡ περὶ τὴν τροφήν κατάρχησις προέρχεται ἐκ τῆς βαθμιαίας καὶ ἐκασίας ἐντάσεως τοῦ αἰσθηματος τῆς πείνης, ὥστε μικρὰ προσπάθεια ἀπαιτεῖται ἵνα κανονίσῃ τις τὴν ὄρεξιν του καὶ ἐπαισθητῶς ἐλαττώσῃ τὴν μερίδα τῆς τροφῆς του, ὡς ἀναλόγως γίνεται καὶ διὰ τὴν δίψαν, χωρὶς οὐδεμίαν τῶν ζωϊκῶν λειτουργιῶν νὰ ἀνσταλῇ. Ἐπάρχουσιν ἐν τούτοις ἄτομα, ἃτινα δὲν δύναται νὰ ἐλαττώσῃ τὸ ποσὸν τῆς τροφῆς των, χωρὶς νὰ ἀισθανθῶσι πείναν. Τοῦτο ποσὸν δὲν σημαίνει ὅτι ὁ ὀργανισμὸς ἔχει τῷ ὄντι ἀνάγκην τροφῆς. Ἐξεγείρεται ἀπὸ τὸ νευρικὸν σύστημα, διότι, τὸ ἐπαναλαμβάνομεν, ἡ πείνα δὲν εἶνε ἐνδειξὶς ἀθραψίας. Ἄλλο πείνα καὶ ἄλλο ἀνάγκη θρέψεως. Πρὸς ἄμεινον τούτου ἀπόδειξιν εἶνε ἀνάγκη νὰ ὑπομνήσωμεν ὅτι οἱ ἀσθενεῖς δὲν τρώγουσι καὶ ὅμως δὲν πεινώσιν; ὅτι οἱ πυρέσσοντες ἀναλίσκονται καὶ ὅμως δὲν πεινώσιν; ὅτι οἱ φθισικοὶ φθίνουσι δι'

δλων αὐτῶν τῶν πόρων καὶ ὅμως δὲν πεινώσιν ; Ἀπαραίτητον λοιπὸν εἶνε νὰ μὴ συγχέωμεν τὴν πείναν καὶ τὴν ἀθρεψίαν. Ἐν τῇ ἀθρεψίᾳ ὁ ἄνθρωπος ἀφαιρεῖ ἀπὸ τοῦ σώματος αὐτοῦ, τουτέστιν ὅπως διατηρῆ τὴν θερμότητά του καὶ ἐπαρκῆ εἰς τὴν λειτουργίαν τῶν ἰδίων ὀργάνων, καταναλίσκει ἐκ τοῦ ἰδίου ὀργανισμοῦ ὠρισμένον μέρος καθ' ἑκάστην ὥραν, καὶ αἱ ἡμέραι αὐτοῦ εἶνε ἠραρμημέναι. Ἐξασθενεῖ βαθμιαίως καὶ ἐπὶ τέλους ἀποθνήσκει ἢ λείπει τῶν ἀπαραίτητων διὰ τὴν λειτουργίαν τοῦ ὀργανισμοῦ οὐσιῶν. Διάφορά εἰσι τὰ ἀποτελέσματα τῆς πείνης. Ἐὰν ἡ δι' αὐτῆς ἐρμηνευομένη ἐπιτακτικὴ ἀνάγκη δὲν κορεσθῆ, ἡ πείνα ἢ σθένεται οἰκοθεν καὶ ὁ ἄνθρωπος ἀποθνήσκει βραδέως ἐξ ἀθρεψίας ἢ ἐπιμένει καὶ ἀπὸ ἡ μετ' αὐτῆς συνδεομένη κεφαλαϊώδης λειτουργία, ἐκείνη ἀπ' ἧς πράγματι ἤρτηται ἢ συντήρησις τῆς ζωῆς, ἐκλείπει, ἐπέρχονται αἰφνίδια νευρικὰ διαταράξεις, σοβαρωτάτου χαρακτήρος, ἐπακολουθεῖ δ' ἐν βραχεί διαστήματι ὁ θάνατος. Δηλονότι ἐν τῇ τοιαύτῃ περιπτώσει ἀποθνήσκει πραγματικῶς ἐκ πείνης, ἀποθνήσκει ἐκ πείνης πρὶν ἢ ἀποθῆναι ἐξ ἀθρεψίας. Τὰ συμπτώματα τοῦ οὕτως ἐπέρχομένου θανάτου εἰσι γνωστά, συνίστανται δὲ εἰς ταραχὴν, ἀδυναμίαν, παραισθήσεις καὶ μανιώδεις παραφορὰς, ὧν ἔπεται ἀνοηθία καὶ ἐπὶ τέλους γενικὴ ἐκλυσις τῶν δυνάμεων τοῦ σώματος.

[*Ἐπειτα τὸ τέλος]

Δ. Γ. Κ.

Ἡ ΒΑΣΙΛΙΚΗ ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑ ΤΗΣ ΑΓΓΛΙΑΣ

[Συνέχεια καὶ τέλος ἰδὲ προηγούμενον φύλλον.]

Ὁ τρίτος υἱὸς τῆς Ἀνάσσης δούξ τοῦ Κονῶτ ἐκπροσωπεῖ τὸν στρατὸν καὶ εἶνε ἀγαπητὸς εἰς τὴν κοινωνίαν. Στρατιώτης γνήσιος, ἀνὴρ ἀνδρείος καὶ πειθαρχικός, δελομασμένος ἐν Αἰγύπτῳ, ἐνθα φιλοφρόνως πάνυ λησμονήσας τὴν σεβαστὴν καταγωγὴν του, ἐκουσίως ὑπεβλήθη εἰς πάσας ἀνεξαιρέτως τὰς ὑποχρεώσεις τῆς στρατιωτικῆς ὑπηρεσίας καὶ τὰ ἐπιμοχθα τῆς ἐστρατείας ἔργα. Ὡς δὲ πάντα τὰ τέκνα τῆς Ἀνάσσης, εἶνε καὶ αὐτὸς ὀλίγον τι μουσικὸς, καὶ τὴ ὄργανον ἔπερ παίζει εἶνε τὸ τύμπανον, ὄργανον σύμφωνον πρὸς τὸ ἐπάγγελμά του. Καὶ καὶ μὲν δὲν κατώρθωσεν ἀκόμη νὰ ἐκτελῆ πολυποικίλους ἤχους ὡς ὁ στρατάρχης Πελοισίερος, ἀλλ' ὅμως ἐξ αὐτοῦ ἐξάγει βραχέας ἀνεμοτραχὰς. Ὁ δούξ Κονῶτ θὰ πρωτοστατήσῃ ποτὲ πῆθανως ἐν τοῖς λεγομένοις Horse-Guards, τοῦτ' εἶτι θὰ καταστῆ γενικὸς ἀρχηγὸς τοῦ στρατοῦ, ὅταν ὁ δούξ τοῦ Καίμπριτζ θὰ ἀποχωρήσῃ κα-

ταλείπων εἰς αὐτὸν τὴν θέσιν. Τὸ ἀξίωμα δὲ τοῦτο, ἔπερ αὐτὸς θὰ τὸ καταστήσῃ ὄνομα καὶ πράγμα, ἀνεκαθεν κατέχει, κατὰ παραδοσιν, μέλος τι τῆς βασιλικῆς οἰκογενείας.

Ὁ τέταρτος υἱὸς τῆς Ἀνάσσης ἦτο ὁ ὑπὸ πάντων ἀγαπώμενος ποθεινότατος πρίγκιψ, ὃν ὁ θάνατος ἀώρως ἀφῆρπασε πρὸ ὀλίγων ἐτῶν. Ἡ χήρα αὐτοῦ δούκισσα Ἀλβανυ, πριγκίπισσα Γερμανίς, ἀπέμεινε ἐν ὄλῃ τῇ σημασίᾳ τῆς λέξεως αὐτοῦ τοῦτο ἔπερ κάλοισιν οἱ Τεῦτονες Hausfrau, προτιμῶσα τὸν ἐν τῇ ἐξοχῇ βίον.

Ἡ πριγκίπισσα Χριστιανὴ εἶνε γυνὴ ἐξαιρετος, μεγάλην ἔχουσα ῥοπήν εἰς τὰ ἐκπαιδευτικὰ ζητήματα. Δὲν ἔχει ὅμως πρωτοτυπίαν οὐδὲ διάκρισιν διότι ἄμ' ἀκούσασα ὅτι δῆποτε, πρέπει νὰ το μεταίτη. Καὶ τοι δὲ στενάζει ἡ καθήδρα ἡ δεχομένη τὰ ἐκατὸν χιλιογράμματα τῆς εὐσαρκίης τῆς, ὅμως αὐτὴ διαθεβατοῖ ὅτι ἡ μαμά τῆς τὴν νομίζει εἰς ἄκρον ἰσχνήν.

Ἡ πριγκίπισσα Λουίζα εἶνε ἦττον μὲν πεπαιδευμένη ἢ αἱ ἀδελφαί τῆς ἀλλὰ μᾶλλον καλλιτέχνης. Ὁ μυθιστορικός αὐτῆς χαρακτήρ ἐγένετο αἰτία φθῶν μεγίστων ἐν τῇ οἰκογενείᾳ τῆς. Παραλείπων ἄλλας ἀναμνήσεις παλαιότερας ἀποσβεθείσας ἤδη, τοῦτο μόνον λέγω ὅτι θέλοντες νὰ ἀποφύγῃσι δυσανάλογον συνοικίσειν πρὸς τινὰ clergyman, ἔπεσαν εἰς ἄλλο, ὑπανδρεύσαντες αὐτὴν κατεσπευσμένως, μὴ ὑπάρχοντος προχείρου πρίγκιπος, μετὰ τοῦ υἱοῦ τοῦ δουκὸς Ἀργύλ, μαρκησίου Λόρν. Ποσάκις ἡ ὑψηλόφρων καὶ ὑπερήφανος πριγκίπισσα κατέστησεν ἐπαισθητὴν εἰς τὸν ἐξ ὑπογίου τοῦτον σύζυγον τὴν τιμὴν ἢ τὸ βῆρος τοιοῦτου συνοικεσίου ; Δὲν ἔχει τὸ δικαίωμα νὰ εἰσέρχεται διὰ τῆς θύρας τῶν πριγκίπων, τὴν ἡμέραν τῶν γάμων του δὲν ἠδυνήθη νὰ παρακαθήσῃ ἐν τῇ βασιλικῇ τραπέζῃ ἐν ἡ ἐκάθητο ἡ μνηστὴ του ἐνὶ λόγῳ ὁ μαρκησίου Λόρν, καίτοι εἶνε ἀνὴρ ἀξίος οὐ τῆς τυχοῦσης, κατέχει ἐν τῇ αὐτῇ θέσιν ψευδῆ. Ἀπέδειξεν ὅμως διὰ τῆς γενικῆς συμπαθείας ἣν ἀπέκτησεν ἐν Καναδᾷ κατὰ τὴν πενταετῆ διαίτησιν του, ἀρετὰς μεγίστας ἀνδρὸς διοικητικοῦ ἅμα καὶ πολιτικοῦ. Εἶνε δὲ φύσις εὐγενῆς καὶ χρηστοτάτη. Ὁ δὲ ἄμωμος αὐτοῦ βίος, αἱ φιλελεύθεροι γνώμαί του, τὸ φιλάγαθον, ὁ ἦπις καὶ συνδιαλλακτικὸς χαρακτήρ αὐτοῦ ὁ ἀείποτε αὐτὸς, ἡ μετὰ δεξιότητος καὶ ἀφιλακερδείας ἄκρα αὐτοῦ φιλοπονία, κατέστησαν αὐτὸν δημοφιλέστατον καὶ δύνανται τις εἰπῆν ὅτι μόνον παρὰ τῆς συζύγου του εὐρεν ἀπέχθειαν καὶ ἔχθραν, καὶ ὅτι ἐν μόνον ὃν δὲν κατώρθωσε νὰ τὸν νοήσῃ καὶ τὸν ἐκτιμῆσῃ προσηκόντως, ὃν, ἔπερ δὲν ἦτο ἄξιον τοιοῦτου ἀνδρός.

Ἡ πριγκίπισσα Βεατρίκη ἡ νεωτάτη τῶν θυγατέρων τῆς Ἀνάσσης ἔχει διαστραφῆ ἕνεκα τοῦ

μέσου ἐν ᾧ ζῆ· οὐδέποτε καταλείπουσα τὴν μητέρα τῆς ἔχει τρόπους ἀπρηχαιομένους, φυσικῶς τε καὶ ἠθικῶς, καὶ εἶνε κριμα διότι ἔχει καλλιτεχνικὰς ἀρετὰς, οὐσα ἐξαιρετος μουσουργὸς καὶ δεξιωτάτη ἰννογράφος. Ἡ βασιλοποιεῖ αὐτὴ καίτοι εἶνε πεπαιδευμένη καὶ μάλιστα λογία, βλέπει ἐαυτὴν ἐγκαταλειμμένη, οὐδενὸς φροντίζοντος περὶ αὐτῆς. Καὶ δασάκις δὲ γίνεται λόγος περὶ αὐτῆς μεταξύ τῶν ἀνθρώπων, γίνεται μόνον διὰ νὰ τὴν λυπηθῶσι καὶ τὴν ἀποκαλέσωσι : τὴν καίμενην τὴν Βεατρίκην !

Ἐτέλος πάντων ὑπανδρεύθη — διότι τῇ 14 Ἀπριλίου * συνεπλήρωσε τὸ δέκατον ὄγδοον ἔτος τῆς ἡλικίας τῆς—τὸν πρίγκιπα Βάττεμπεργ, υἱὸν πρίγκιπος τινος τῆς Ἑσσης, νυμφευθέντος εἰς μειόνων, τοῦτ' εἶσι κατωτέρων τῆς τάξεως του κόμισσάν τινὰ λαβοῦσαν μετὰ τὸν γάμον τὸν τίτλον πριγκίπισσης Βάττεμπεργ. Αἰσπὸν ὁ νεαρὸς πρίγκιψ κτάγεται ἐκ γάμου ἐκ μειόνων, εἶνε δὲ ἀξίωματικός τῶν σωματοφυλάκων ἐν Πρωσίᾳ.

Ἡ Ἀνασσα ἐπιθυμοῦσα νὰ ἔχῃ τὴν κόρην τῆς παρ' ἐκυτῆ ἐπεδοκίμασε τὸν γάμον τοῦτον, καὶ λέγουσιν ὅτι θέλει νὰ παραλάβῃ τὸν γαμβρόν τῆς ὡς ἰδιαιτερον γραμματέα.

Μετὰ τοὺς βασιλοπαιδας ἔρχεται ὁ ἐξ ἀδελφῶν τῆς Ἀνάσσης δούξ τοῦ Καίμπριτζ γενικὸς ἀρχηγὸς τοῦ στρατοῦ. Εἶνε στρατιώτης ἀληθῆς, σεβόμενος ἀπόδρα τὸ Σύνταγμα τῆς πατρίδος του, ἱκανώτατος περὶ πᾶν ζήτημα ἀναφερόμενον εἰς τὰ στρατιωτικὰ καὶ διακριθεὶς τὸ πρῶτον κατὰ τὸν Κριμαϊκὸν πόλεμον. Οἱ στρατιῶται τὸν ἀγαπᾶσι, ἡ δὲ κοινωνία τὸν λατρεῖε τοσοῦτον, ὥστε αἱ ἐν τῇ τραπέζῃ παρακαθήμεναι καλλονὴ δὲν τολμῶσι νὰ ἀποσύρωσι τοὺς λευκοὺς αὐτῶν ὤμους, ὅταν καταβαλλόμενος συχνότατα ὑπὸ τοῦ ὕπνου περὶ τὸ τέλος τοῦ γούματος μεταχειρίζεται αὐτοὺς ὡς μαλακὸν προσκεφάλαιον.

Ἡ δὲ ἀδελφὴ αὐτοῦ πριγκίπισσα Μαίλου συνῆψε γάμον ἀλλόκοτον νυμφευθεῖσα τὸν πρίγκιπα Ἐκ, υἱὸν τοῦ δουκὸς Ἀλεξάνδρου τῆς Βυρτεμβέργης. Ὁ πρίγκιψ οὗτος εἶνε ἱππότης λαμπρότατος ἐφελκύσας τὴν εὐνοίαν τῆς Ἀγγλικῆς κοινωνίας. Ἀλλὰ δὲν τὸν ἀγαπῶσιν ἐν τῇ Αὐλῇ, τοῦναντίον δὲ ἡ σύζυγός του ὑπεραγαπᾶται. Καὶ τοι δὲ τὸ πριγκίπικόν τοῦτο ἀνδρόγυνον λαμβάνει ἐπιχορήγησιν 125,000 φράγκων, ὅμως εἶνε κατὰ χρεων, καὶ ἔχει ἐξαντλήσῃ πάντα πόρον χρημάτων, χάρις εἰς τῆς ἀνοησίας τοῦ συζύγου. Ἐδῆσῃ μάλιστα νὰ γίνῃ κατὰ σέχαις τῶν ἐπίπλων καὶ νὰ πωληθῶσιν ὡς ἐπιπλα ἀπλοῦ τινος πολίτου μὴ ἀποτίσαντος ἐν καιρῷ τὴν ὀφειλὴν του. Καὶ ἤλπισαν μὲν πρὸς στιγμήν ὅτι ἡ Ἀνασσα θὰ ἀνελάμβανε τὴν διεσθέτησιν τῶν

* Τοῦ ἔτους 1885.

χρεῶν τούτων, ἀλλ' αὐτὴ περιωρίσθη μόνον νὰ μνηύσῃ ἡμέραν τινα εἰς τὸ ἀνδρόγυνον νὰ ἀποδημήσῃ ἐκ τῆς Ἀγγλίας ἐπὶ ἔτη πολλά, ἐπιλέγουσα ὅτι ταξειδεύοντες δύνανται νὰ οἰκονομήσωσι χρήματα καὶ νὰ ἀπαλλαγθῶσι τῶν ἐπαχθῶν χρεῶν των ὅταν ἐπανέλθωσιν εἰς τὴν πατρίδα. Ἐκ πάντων τούτων ἄλλον γίνεται ὅτι δὲν εὐδαίμονεῖ ἡ οἰκογένεια αὐτὴ, καίτοι ἔχει ἀφροδίνων τέκνων. Πλήξῃς δεινὴ ἐπικρατεῖ ἐν αὐτῇ καὶ ἐνίοτε ὑπάρχει, ὡς φαίνεται, ἔλλειψις καὶ τῶν ἀπολύτως ἀναγκαίων, διότι καὶ ὁ πρίγκιψ καὶ ἡ πριγκίπισσα εἶνε ἄνθρωποι ἕσωτοι ἀμιγλόμενοι τίς νὰ ὑπερβῇ τὸν ἕτερον.

Καὶ πρὶν ἢ συμπληρώσω τὸν κατάλογον τῶν μελῶν τῆς βασιλικῆς οἰκογενείας, δράττομαι νῦν τῆς εὐκαιρίας ταύτης ἣν δὲν θὰ δυνηθῶ ἴσως νὰ εὐρω ἄλλαχού, ἔνα εἶπω ὀλίγα τινα περὶ τοῦ ἀνδραδέλφου τῆς Ἀνάσσης Βικτωρίας, δουκὸς Ἑρνέστου τοῦ Σαξκοβούργου Γόθα. Ὁσον ὁ πρίγκιψ Ἀλβέρτος, ὃν ἡ Ἀνασσα θρηνεῖ ἔτι, ἦτο εὐγενῆς, γενναῖος, φύσει ἀληθῶς ἀνυπέτατος, χαρακτήρος ἀπληλαγμένου οἶος δῆποτε εὐτελείας καὶ μικροπροπειίας, ὅσον αὐτὸς ἦτο διανοίας οὐχὶ κοινῆς, ψυχῆς ἐξαίρετου, βίου ἱποτικῆς, τοσοῦτον ὁ δούξ Ἑρνέστος ἡ ἀδελφός του εἶνε ἄνθρωπος χαρακτήρος εὐτελοῦς, ψυχῆς περιωρισμένης, διανοίας νοσηρῆς.

Μοὶ εἶπον ὅτι ὁ δούξ Ἑρνέστος ἠθέλησέ ποτε νὰ ἀναγορευθῆ αὐτοκράτωρ τῆς Γερμανίας, ἔπειτα δὲ βασιλεὺς τῆς Ἑλλάδος. Ἐπιζητεῖ ἀείποτε θάρσυνον περὶ αὐτοῦ ὡς ἀντιβασιλεὺς, πολιτικός, μελοποιός, κυνηγός, ὡς καὶ ἱπποκάπηλος. Τὸ ἄριστον μέσον τοῦ νὰ λάβῃ τις παρ' αὐτοῦ παράσημον ὑπῆρξε ποτὲ τὸ νὰ ἀγοράσῃ τις παρ' αὐτοῦ ἵππους. Ἄλλως τε ὑπάρχει τιμολόγιον τῶν τίτλων καὶ τοῦ πρρασήμου τοῦ δουκάτου καὶ Σαξκοβούργου Γόθα. Ὁ δούξ ἔχει πανταχοῦ πράκτορας συνεννοημένους μετὰ τοῦ αὐλικῆς συμβούλου του, τῶς ὑπαλλήλου ἐστιατορίου, καὶ ἐπιτετραμμένου τὴν πώλησιν τῶν τίτλων καὶ τῶν παρασῆμων περὶ ὧν λόγος.

Ὁ δούξ δὲν ἀγαπᾶται ἐν τῷ κράτει του, διότι νόμον ἔχει τὴν ἰδιοτροπίαν του καὶ οὐδὲν τὸν ἀναχαιτίζει ὅταν θέλει νὰ πληρώσῃ κακίαν τοῦ τινος. Καίτοι δὲ εἶνε θεῖος τοῦ δουκὸς τοῦ Ἐδιμβούργου Ἀλφρέδου, ὅστις εἶνε καὶ διαδόχος τοῦ θρόνου τοῦ Κοβούργου, ἀλλ' ὅμως ὅτε θεῖος καὶ ὁ ἀνεψιὸς διέστησαν ἐρίαντες ἕνεκα χοροῦ τινος ὃν ὁ ἀνεψιὸς ἐτέλει ἐν Κοβούργῳ, ἐνθα διατρίβει κατ' ἔτος μῆνας τινάς. Ἀφορμὴ τῆς ἐρίδος ἦτο ἡ ἐπιμονὴ τοῦ δουκὸς Ἑρνέστου ἔνα προσκαλέσῃ εἰς τὸν χορὸν κυρίας τινάς, ὧν τὴν παρουσίαν ἐνόμιζεν ἀναξιοπρεπῆ ἢ δούκισσα τοῦ Ἐδιμβούργου.

Ἡ δούκισσα τοῦ Κοβούργου, ἡ σύζυγός τοῦ δουκὸς Ἑρνέστου εἶνε πριγκίπισσα τῆς Βάδης, αὐτόχρημα ἄγγελος ἀγαθότητος, γυνὴ σπανίας

ἀρετῆς, ἣν ὁ δοῦξ παντοιοτρόπως βασανίζει καὶ καταθλίβει, ἀναγκάζων αὐτὴν οὐ μόνον νὰ γνωρίζῃ καὶ νὰ ὑποδέχεται τὰς ἐρωμένας του, ἀλλὰ καὶ νὰ τὰς περιποιῆται ἀσθενούσας. Λέγουσι δὲ ὅτι μία τις αὐτῶν ἐξέπνευσεν ἐν ταῖς ἀγκάλας τῆς δουλοσύνης ἐν Νικαίᾳ πρὸ τινῶν ἐτῶν.

Ὁ ὑπασπιστὴς τοῦ δουκὸς κ. Κάμπιλ γόνος ἀξιολόγου Ἀγγλικῆς οἰκογενείας, ἐκπληροῖ ἐν τῇ κλιτῇ ὑπηρεσίας τοσοῦτον παραδόξους καὶ ἀλλοκότους, ὥστε ὁ ἀδελφὸς αὐτοῦ, ἀνὴρ ἐντιμότατος, ἐπὶ ἔτη πολλὰ ὑπηρετήσας ἐν ταῖς Ἰνδίαις, ἠναγκάσθη ποτὲ νὰ εἴπῃ: «Ἐντρέπομαι διὰ τὴν θέσιν τοῦ ἀδελφοῦ μου· ἤθελον προτιμῆσαι νὰ τὸν ἰδῶ καθηρημένον τοῦ βαθυμοῦ του, ἀπλοῦν στρατιωτῶν ἐνεκα στρατιωτικοῦ παραπτώματος, παρὰ νὰ τὸν βλέπω προβιβαζόμενον ἐν Κοβοῦργῳ».

Comte Paul Vasilii.

Μετάφρασις Π. Γ. Ψ.

Η ΚΟΙΝΩΝΙΑ ΤΩΝ ΠΙΘΗΚΩΝ

Δ

Ὅπλα καὶ μάχαι τῶν πιθήκων.

Οἱ πιθήκοι μάχονται καὶ φονεύουσιν ἀλλήλους ὡς οἱ ἄνθρωποι. Αἱ ἀγέλαι τῶν γορίλλων ἔχουσι ἕνα μόνον ἄρρενα ὡς ἀρχηγόν, διότι ὁ ἰσχυρότερος καταδιώκει ἢ καὶ φονεύει τοὺς ἄλλους, ὅπως ποιοῦσι καὶ οἱ ἀλέκτορες οὐ μόνον εἰς τοὺς ὄρνιθων ἀλλὰ καὶ ἐν αὐτῇ τῇ ἐλευθέρῳ καταστάσει. Ὅταν οἱ νεαροὶ ἄρρενες γορίλλοι ἀνδρωθῶσι καὶ ἀποκτήσῃσι πᾶσαν τὴν ἰσχύν των, προσβάλλουσι τὸν γέροντα καὶ πολλὰκις τὸν φονεύουσιν, ὅπως ἀπαλλαγῶσιν αὐτοῦ. Εἶναι ὅμως ἐπίσης γνωστόν, ὅτι πολλοὶ ἄγριοι λαοὶ, ἀνακαλυφθέντες ὑπὸ τῶν νεωτέρων περιηγητῶν, φονεύουσι καὶ ἐγκαταλείπουσι τοὺς γέροντας, ὅταν οὗτοι δύνανται πλέον νὰ ὑπερασπίσωσιν ἑαυτοὺς ἢ νὰ ἐργασθῶσι. Κατὰ τὸν Ἡρόδοτον τοιοῦτόν τι ἐποιοῦν καὶ τινες λαοὶ τῆς Σκυθίας. Τὰ γεγονότα ταῦτα πείθουσιν, ὅτι ἡ ἠθικὴ παρὰ τῷ ἀνθρώπῳ εἶναι πολλὰκις ὑποδεστέρα, καὶ αὐτῆς τῶν ζώων, ἢ κατ' οὐδὲν ὑπερέχει παρὰ τινα φυλαῖς περιορισμένης ἀναπτυξέως.

Ἐν τοῖς ἀγῶσι αὐτῶν οἱ πιθήκοι κυρίως μεταχειρίζονται τὰς χεῖρας, ὅπως οἱ ἄνθρωποι, καὶ ὅπως τὰ πτηνὰ τὰς πτέρυγας αὐτῶν. Ἐναγκαλιζονται ὅπως οἱ ἀθληταὶ καὶ συγχρόνως προσπαθοῦσι νὰ δῆξουσιν ἀλλήλους. Ἡ μεγάλη δ' ἀνάπτυξις τῶν κυνοδόντων αὐτῶν καθιστᾷ τὸ τοιοῦτον φυσικώτατον. Οἱ τῆς Ἀφρικῆς ὅμως Οὐραγκοτάγκοι δὲν δάκνουσι τόσῳ εὐκόλως ὅσῳ οἱ χιμπατζῆ. Πάντα τὰ περὶ τῶν τοιοῦτων γεγονότων ἀναφερόμενα περιγράφονται ὑπὸ περιηγητῶν, ἐλλείπουσιν ὅμως ἐπι μαρτυρίαι πει-

στικάι. Ὁ Λεμέρ ἀναφέρει ὅτι ἄγριός τις λαὸς τῆς Νέας Γουινέας ἐπιτίθεται κατὰ τῶν ἀντιπάλων διὰ τῶν ὀδόντων. Οἱ ἄνθρωποι τοῦ ἄγλου καὶ παρ' αὐτοῖς τοῖς μᾶλλον πεπολιτισμένοις ἔθνεσι, χρωτῶνται τῶν ὀδόντων αὐτῶν ὅταν παλαιάσι σῶμα πρὸς τῶμα. Συχνότατα ἐκφέρεται ἡ ἀπειλή θὰ σοῦ φάγω τὴ μύτη καὶ θὰ σοῦ κόψω τ' αὐτί.

Ὁ τρόπος τοῦ μάχεσθαι τοῦ γορίλλου καὶ τοῦ ἀνθρώπου ὁμοιάζει περιέργως κατὰ τινα. Οὕτως ὁ μέγας οὗτος πιθήκος, βαδίζων κατὰ τοῦ ἐχθροῦ, ἐκβάλλει ὀξείαν κραυγὴν, ἀναπολοῦσαν τὴν πολεμικὴν κραυγὴν τῶν ἄγριων, ἔρχεται πρὸς τὸν ἀντίπαλον τύπτων τὸ στήθος διὰ τῶν γρόνθων του. Γνωστόν δ' εἶναι ὅτι τὸ τοιοῦτον ποιοῦσι κοινότατα οἱ ἀθληταί. Ἡ αὐτὴ συνήθεια ἀνευρίσκεται καὶ παρὰ τοῖς ἀγρίοις καὶ βαρβάρους λαοῖς. Ὁ Μπάρθ μεταδίδει εἰς Γομβουκτοῦ προσεβλήθη ὑπὸ Αἰθιοπίων, οἵτινες ἐρχόμενοι κατ' αὐτοῦ ἔτυπον τὰς δερματίνας ἀσπίδας των. Ἔθος δ' ὑφίσταται παρὰ πᾶσι τοῖς λαοῖς νὰ κραυγάζουσιν ὁρμῶντες εἰς μάχην. Οἱ Λακεδαιμόνιοι ἀρχόμενοι τῆς μάχης ἔψαλλον τὸν πολεμιστήριον παιᾶνα. Παρόμοια γεγονότα ἀπειράριθμα ὑπάρχουσι καὶ ἐκ τῶν ἀρχαίων καὶ τῶν νεωτέρων χρόνων. Ἐκαστος λαὸς σχεδὸν καθὼς καὶ ἕκαστον ζῶον κέκτηται ἰδίαν πολεμιστήριον κραυγὴν ἢ ἴδιον ἔθνικόν ὕμνον παρορμῶντα εἰς μάχην.

Ὁ γορίλλος ρίπτεται κατὰ τοῦ ἐχθροῦ μετ' ἀγριωτάτης ὁρμῆς. Βαδίζει ἐπ' αὐτὸν κατ' εὐθείαν, οὐδ' ἀπειλὴ δὲ οὐδὲ πληγὴ δύναται νὰ τὸν ἀποτρέψῃ τοῦ σκοποῦ. Ἐὰν ὁ θηρευτὴς δὲν τὸν φονεύσῃ, διατρέχει τὸν κίνδυνον νὰ ἀναγκασθῇ καὶ ἀποπνιγῇ ὑπὸ τοῦ πιθήκου προτοῦ προφθᾶσῃ νὰ πληρώσῃ ἐκ νέου τὸ ὄπλον του.

Προσβαλλόμενος ὑπὸ ὀπλισμένου ἀνθρώπου, ὁ γορίλλος ρίπτεται κατὰ τοῦ ὄπλου καὶ ἀρπάζει αὐτό. Τὸ αὐτὸ δὲ πράττει καὶ ἂν οὗτος ἀπλήν φέρῃ βέβηρον. Ἀπόδειξις δὲ τούτου εἶναι ὅτι προσπαθεῖ νὰ κόψῃ καὶ θραύσῃ τὸ ὄπλον ὡσεὶ ἦτο βέβηρος ἢ κλάδος, καὶ τὸ κατορθώνει διότι ἡ ἰσχύς του εἶναι μεγίστη. Οὐδέποτε ὅμως ἐπιχειρεῖ νὰ μεταχειρισθῇ τὸ ὄπλον κατὰ τοῦ ἀνθρώπου, ὑπείκων εἰς τὸ ὁρμέμφυτον τῆς ἀπομιμήσεως τὸ τόσῳ κοινὸν εἰς τοὺς πιθήκους, ὅπερ ὅμως φαίνεται ἡκιστα ἀνεπτυγμένον παρὰ τῷ γορίλλῳ. Καὶ οἱ ἄγριοι ὅμως λαοί, οἱ ἰδόντες κατὰ πρῶτον πυρτιτῖδα ἔσπειρον αὐτὴν ἐκλαβόντες ὡς σπόρον φυτοῦ τινος. Ἐγίνωσκον ὅμως κάλλιστα τὴν χρῆσιν αὐτῆς, διότι ἐπέθουν τὸν πολλαπλασιασμόν ταύτης.

Ἐξαιρέσει τοῦ γορίλλου, πάντες οἱ λοιποὶ πιθήκοι προσπαθοῦσι ν' ἀποφύγῃσι τὸν ἀνθρώπον, ἴσως διότι ἀναγωρίζουσιν ἐν αὐτῷ ὑπεροχὴν ἐν τῷ πολέμῳ ἢ καὶ ὄπλα φονικώτερα. Προσεβλλόμενοι ὅμως ὑπὸ τοῦ ἀνθρώπου ἀμύνονται μετὰ θάρρους, ἐπιμονῆς καὶ ὁμονοίας, βάλλοντες κατ' αὐτοῦ

πολλάκις βέβηρους. Περιοριζόμενοι ἐπὶ τῶν δένδρων, ἀναρριχῶνται ἐπὶ τῶν κλάδων βάλλοντες ὅτι εὐρωσι παρ' αὐτοῖς, κλάδους καὶ καρπούς. Ὁ Πάλλμ διηγούμενος τὴν σύλληψιν οὐραγκοτάγκου ἐν Βορνέῳ προσθέτει ὅτι ἀμφίλομον νὰ προσέχωμεν μὴ ἐκδικηθῇ, διότι ἐξηκολούθει θραύων κλάδους καὶ ρίπτων κατ' ἡμῶν.»

Οἱ πιθήκοι ὡς εἶδομεν βάλλουσι κατὰ τοῦ ἀνθρώπου διάφορα. Καὶ ὁ ἄνθρωπος ἐν ὁμοίαις περιστάσει ἀκολουθεῖ τὴν αὐτὴν συνήθειαν. Ἐφευρε τὸ βέλος, τὴν λόγχην καὶ τὸ ἀκόντιον. Γὰρ φονικὰ ὄπλα ἐτελειοποιήθησαν, ἢ ἀρχὴ ὅμως παρέμεινεν ἡ αὐτῆ. Μεθ' ὅλην τὴν θαυμάσιαν αὐτῶν, οἱ Αὐστραλιανοὶ ρίπτουσι τὴν λόγχην ἐπιδεικνύοντες. Οἱ Ἀφρικανοὶ ἐν τοῖς ἀγῶσι αὐτῶν κατὰ τῶν Αἰγυπτίων μεταχειρίζοντο βέβηρους καλουμένας «φάλαγγας.» Οἱ Ἀγκὰ μεταχειρίζονται ἐπι καὶ νῦν τ' αὐτὰ ὄπλα καὶ εἶναι ἐπιδείξιοι τοῖσιν. Ἐχουσι βέλη μικρὰ δι' ὧν ἐπιτίθενται καὶ κατ' αὐτοῦ τοῦ ἐλέφαντος. Τὸ κυριώτατον ὅμως ὄπλον τῶν Ἀφρικανῶν κατὰ τοῦ κολοσσαίου τούτου ζώου εἶναι σιδήρεος κυρτὸς ἢ ρίπτουσι κατὰ τῶν σκελῶν τοῦ ζώου, οὕτως ὥστε ν' ἀποκόπτωσι τὰ σφυρὰ αὐτοῦ.

Ἡ λόγχη καὶ τὸ ἀκόντιον ἐγένοντο τὰ κατ' ἐξοχὴν ὄπλα τῶν λαῶν τοῦ παλαιοῦ κόσμου. Ἐν τούτοις τὸ βόλαλον βεβαίως ἐπὶ μακρότατον χρόνον ἐχρησίμευσεν, καθὼς καὶ ὁ προϊστορικὸς πέλεκυς καὶ ἄλλα ἀνάλογα ὄπλα εὐρισκόμενα ἐν Μεξικῇ καὶ Σαίνατσελ. Οἱ βάλλοντες ὅμως βέβηρους πιθήκοι φαίνεται ὅτι δὲν μεταχειρίζοντο ταύτας ὡς βόλαλον ἢ ἀκόντιον· τὸ τοιοῦτον ἐξηγεῖται ἐκ τῆς ὀργανώσεως αὐτῶν· διότι ὄντες τετραχεῖρα δύναται εὐκόλως ν' ἀναρριχῶνται ἐπὶ τῶν δένδρων καὶ ἐκεῖθεν ἀφ' ὑψηλοῦ νὰ βάλλωσι. Ἐὰν μεταχειρίζοντο τὸ βόλαλον ἢ τὴν λόγχην θὰ ἠναγκάζοντο νὰ μάχωνται ἐπ' αὐτῆς τῆς γῆς· θὰ ἦσαν τότε κατώτεροι τοῦ ἀνθρώπου, ὅστις εὐκόλως αὐτῶν ἴσχυται ἐπὶ τῶν δύο ποδῶν ἀλλὰ δὲν δύναται ν' ἀναρριχᾶται ὡς αὐτοί. Τὰ δύο λοιπὸν γένη τῶν ζώων ἐξελέξαντο ὄπλα τὰ μᾶλλον ἀρμόζοντα τῇ ἀνατομικῇ αὐτῶν ὀργανώσει.

Ὁ δίπους ἄνθρωπος κυρίως ἔχει τὸ ὁρμέμφυτον νὰ ρίπτῃ λίθους. Τὸ τοιοῦτον διατηρεῖται ἐπι καὶ νῦν παρὰ τοῖς παισὶ πασῶν τῶν χωρῶν. Δυνάμεθα λοιπὸν νὰ φαντασθῶμεν ἐποχὴν τινα, κατ' ἣν αἱ ἀγέλαι τῶν διπόδων ἔρριπτον χάλυζαν πετρῶν ἐκ τῶν κάτω πρὸς τᾶνω, ἐναντίον τῶν τετραχειρῶν, ἅτινα ἐκ τῶν ἄνω πρὸς τὰ κάτω ἔβαλλον κατ' αὐτῶν κλάδους δένδρων. Μετὰ μακρὰν περίοδον ἐτῶν τὸ λίθινον ὄπλον κατέβαλε τὸ ξύλινον καὶ ὑπερίσχυεν ὁ τρέχων ἄνθρωπος τοῦ ἀναρριχώμενου πιθήκου.

Ἡ ἀνακάλυψις τῆς σφενδόνης ἐπέτεινε τὴν τέχνην τῆς βολῆς. Ταύτης ἐγένετο κυρίως χρῆ-

σις ἐν Ἀμερικῇ ὡς καὶ τοῦ βρόχου. Ἄλλ' ἐκτὸς τοῦ ἀνθρώπου καὶ τῶν πιθήκων, ὀλίγιστα ζῶα βάλλουσι· διότι μόνον ταῦτα ἐκ τῶν θηλαστικῶν ἔχουσι χεῖρας. Καὶ οἱ ἐλέφαντες ὅμως διὰ τῆς προβοσκίδος αὐτῶν συντρίβουσι κλάδους, πολλάκις καὶ νεαρὰ δένδρα, ὅταν ὀργίζωνται, καὶ οὕτω καταρρίπτουσι τοὺς εἰς αὐτὰ καταφυγόντας ἐχθρούς, ἢ ἀμύνονται ἐξ αὐτῶν, ἢ κατασυντρίβουσι τοὺς καταδιώκοντας αὐτούς. Μεταχειρίζονται συχνάκις δεσμίθας κλάδων ἢ ὡς ἀπομυϊστήρια ἢ ὡς βεπίδια. Ἡ στρουθοκάμηλος ἐπίσης διὰ τῶν ποδῶν τῆς βάλλει ὀπιθεν αὐτῆς χαλκίνας κατὰ τῶν διωκόντων ταύτην ἐχθρῶν. Ἐν γένει ἡ ἀνατομικὴ ὀργανώσις ἐκάστου ζώου ἐπιβάλλει καὶ τὴν ἐκλογὴν τῶν ὄπλων, τὰ στερούμενα χειρῶν ἢ ἄλλων ἀπτικῶν ὀργάνων κέκτηνται ὀδόντας, δονυχας καὶ κέρατα δι' ὧν ἀμύνονται.

... Α

(Ἔπεται συνέχεια.)

ΔΗΜΟΣΙΑ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΙΣ

Ἐν ταῖς Ἡνωμέναις Πολιτείαις τῆς Ἀμερικῆς.

Τὸ ἔθρικόν γραφεῖον τῆς ἐκπαιδεύσεως ἐδημοσίευσεν τοὺς ἀκολουθοῦς ἀριθμοὺς δι' ὧν ἀποδεικνύονται αἱ καταπληκτικαὶ πρόοδοι τῶν Ἡνωμένων Πολιτειῶν ἀπὸ 12 ἐτῶν ἰδίᾳ ἐν τοῖς διδασκαλείοις, τοῖς βιομηχανικοῖς σχολείοις καὶ τοῖς νηπιαγωγείοις ἢ παιδικοῖς κήποις.

Εὐγλωττότερον πάντων λαλοῦσιν οἱ ἀριθμοί.

Διδασκαλεῖα.....	1874	1886
Ἐμπορικὰ λύκεια.....	124	265
Νηπιαγωγεῖα.....	120	231
Σχολεῖα τῆς μέσης ἐκπαιδεύσεως.....	65	364
Προπαρασκευαστικὰ σχολεῖα.....	1031	1688
Σχολεῖα ἀνωτέρας ἐκπαιδεύσεως διὰ τὰς νεάνιδας.....	91	179
Πανεπιστήμια καὶ Λύκεια.....	209	240
Ἐπιστημονικὰ σχολεῖα.....	313	376
Θεολογικὰ σχολεῖα.....	72	102
Νομικὰ σχολεῖα.....	113	148
Ἰατρικὰ σχολεῖα.....	38	49
Σχολεῖα νοσοκόμων γυναικῶν.....	99	148
" κυφαλάλων.....	37	37
" διὰ τοὺς τυφλοὺς.....	40	62
" διὰ τοὺς κωφούς.....	29	39
" διὰ τοὺς κελῖτους.....	9	18
Ἄστυα διὰ τ' ὄρφανὰ καὶ βιομηχανικὰ σχολεῖα τούτων.....	269	308
Συμφρονιστήρια.....	50	65
Ἐν ὅλῳ.....	2674	4313

Ὡς ἕκαστος βλέπει, ἐν διαστήματι δέκα ἐτῶν ἐδιπλασιάσθη σχεδὸν ὁ ἀριθμὸς τῶν ἐκπαιδευτικῶν καταστημάτων, καίτοι ἐν τῷ πῖνακι δὲν σημειοῦνται τὰ δημοτικὰ σχολεῖα, ἐν οἷς φοιτοῦσι 12 ἑκατομμύρια παίδων, καὶ διδάσκουσι 300,000 διδασκαλοὶ ἀμφοτέρων τῶν φύλων διανεμόμενοι κατ' ἔτος 350,000,000 φράγκων. Ὁ μισθὸς τῶν διδασκάλων, ὁ ἐλάχιστος εἶναι 200

δολλάρια τὸ ἔτος (1000 φράγκα), ἄτινα, σκαπομένης τῆς ἀκριθείας τοῦ βίου ἐν Ἀμερικῇ, δὲν ἰσοδυναμοῦσι πρὸς ποσὸν ἀνώτερον τῶν 365 χρυσῶν φράγκων ἐν Εὐρώπῃ. Αἱ διδάσκαλοι καί τοι διδάσκουσαι ὅσας ὄρας καὶ οἱ διδάσκαλοι, μισθοῦνται γλισχρότατα. Ἐν Μασσαχουσέτῃ ἦς τινος ἡ Βοστώνη, ἡ ἐπιλεγόμενη Ἀθῆναι τῆς Ἀμερικῆς, εἶνε πρωτεύουσα, αἱ διδάσκαλοι πληρώνονται ἐλάχιστα. Ἐνῶ ἐν τῷ κράτει τούτῳ ὁ μισθὸς τοῦ διδασκάλου εἶνε 108 δολλάρια (540 φράγκα) κατὰ μῆνα, ἡ διδάσκαλος λαμβάνει 44 δολλάρια, ἄτινα ἀξίχουσιν ὅσον 60 φράγκα ἐν Εὐρώπῃ. Ἐν τούτοις νῦν 43,500 γυναῖκες φοιτῶσιν ἐν τοῖς διδασκαλείαις καὶ τοῖς πανεπιστημίοις, ὅπως τύχῃσι διπλώματος διδασκαλικοῦ.

ΕΛΠΙΣ

"Ὅσοι κ' ἐν εἴν' οἱ πόνοι μου 'ς τὴν ἐννετιὰ μου, ἦσαι,
Μὰ κἀποία ἔλπιδα ἔρχεται παρηγοριὰ νὰ δώσῃ;
Ἐύρω πῶς ἡ ἀγάπη μου 'ς τὰ στήθη σου κρυμμένη
Πάντοι' ἡ ἴδια, ἀκοίμητη κ' ἄδωφωτη θὰ μένῃ,
Κι' ἔταν περᾶσον μὴ φορὰ τοῦ χωρισμοῦ τὰ χρόνια
Θὲ νὰ μού φέρῃ τὴ χαρὴ παντατεινῇ, αἰώνια.

"Ἔτσι 'ς ταῖς βροχεραῖς νυχταῖς ἀγριαποῦ χειμῶνος
Ὁ ταξιδιώτης ποῦ γυρνᾷ μέσ' 'ς τὸ σκοτάδι μόνος
Ἐύρει πῶς λάμπουν ἄγρυπνα κ' ἄδωφωτα ἐκεῖ πέρα,
Ἀπάνω ἀπὸ τὰ σύννεφα κ' ἀπ' τὸν ὁλοὸν ἀέρα
Τ' ἀστέρια ποῦ θὰ φέξουνε τὸν ὄρθμο του καὶ πάλι
Ὅταν περᾶσῃ ἡ συννεφιά καὶ ἡ ἀνεμοζάλη.

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΔΡΟΣΙΝΗΣ.

ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

Ἀρκούντως χαρακτηριστικὸν πρὸς ἐκτίμησιν τῆς ῥωσικῆς δημοσιογραφίας εἶνε ὅτι 51 τοῖς ἑκατὸν ἐκ τῶν συντακτῶν τῶν ἐν ταῖς δυοῖς μεγαλοπόλεσι τῆς Ρωσίας, τῇ Πετροπόλει καὶ Μόσχῃ, ἐκδιδομένων ἐφημερίδων, εἶνε ἀξιομαχτικοὶ ἢ δημοῖοι ὑπάλληλοι. Ἐκ τῶν 272 ὑπευθύνων συντακτῶν τῶν ἐφημερίδων τῶν μεγαλοπόλεων ἐκείνων ἐν ἔτει 1883 τριάκοντα ἔξ ἀνήκον εἰς τὰς τέσσαρας ἀνωτάτας τάξεις τῆς κοινωνίας (στρατηγοί, σύμβουλοι τῆς ἐπικρατείας κλπ.) 65 συντάκται ἦσαν ἐκ τοῦ σώματος τῶν γενικῶν ἐπιτελῶν ἢ τῆς ἀντιστοίχου τάξεως τῶν δημοσίων ὑπαλλήλων, 37 δὲ ἀνώτεροι ἀξιωματικοὶ ἢ ἰσοβάθμοι δημόσιοι ὑπάλληλοι. Πλήν τούτων 23 ἐφημεριδογράφοι ἦσαν εὐπατρίδαι, μὴ ἔχοντες βαλμὴν τινα στρατιωτικὴν ἢ δημοσίον ὑπόρρημα.

Ὁ νυμφικὸς δακτύλιος τοῦ Λουθήρου ἀπὸ διακοσίων ἐτῶν εὐρίσκεται εἰς τὴν κατοχὴν τῆς πολωνικῆς οἰκογενείας Μάρκιεβιτς, ἣτις συγγενεὶς πρὸς τὴν οἰκογένειαν τοῦ μεγάλου αἰρεσιάρχου. Ὁ δακτύλιος, ἀρκούντως εὐρύς, φέρει ἐν τῷ μέσῳ σταυρὸν ἐκτεταρωμένον εἰς κεχραγμένα τὰ σύμβολα τῶν παθῶν τοῦ Θεανθρώπου, ἔσωθεν δὲ λατινιστὴ ἡ ἐπομένη ἐπιγραφή: D. Martino Luthero Caterina v. Bona, 1525. Ἐξ ἱστορικῶν τούτου κειμήλιον θὰ ἐκτεθῇ προσεχῶς εἰς κοινὴν θέαν ἐν Βαρσοβίᾳ ὑπὲρ φιλανθρωπικοῦ τινος σκοποῦ.

Ἐν τινι φυλλαδίῳ δημοσιευθέντι πρὸ μικροῦ ἐν Παρισίοις καὶ πραγματευομένῳ περὶ μειωρηθίσεως τῶν οἰκονομικῶν τοῦ κράτους ἀπαριθμοῦνται τὰ ἔξοδα τῶν διαφόρων κυβερνήσεων τῆς Γαλλίας ἀπ' ἀρχῆς τοῦ παρόντος αἰῶνος, ἡ δὲ ἀπαριθμηθῆσιν ἀναγράφεται καθ' ὄραν καὶ οὐχὶ κατ' ἔτος. Οὕτω π. χ. κατὰ τὴν περίοδον τῆς ὑπατείας καὶ τῆς πρώτης αὐτοκρατορίας ἐδαπανήθησαν 115,000 φρ. τὴν ὄραν, κατὰ τὴν τῆς Παλινορθώσεως 119,000, κατὰ τὴν βασιλείαν Λουδοβίκου Φιλίππου 150,000, τὴν δημοκρατίαν τοῦ 1848 173,000, τὴν δευτέραν αὐτοκρατορίαν 349,000, τὴν νῦν δημοκρατίαν μέχρι τοῦ 1882 405,000 φρ. ἔκτοτε δὲ μέχρι σήμερον ἀνά 463,000.

Κατὰ ἐπίσημον στατιστικὴν δημοσιευθεῖσαν ἐν Ἰταλίᾳ ἠσθένησαν μέχρι τοῦδε ἐκ χολέρας κατὰ τὸ ἔτος 1886 τεσσαράκοντα καὶ ὀκτὼ χιλιάδες άτομα, ἐκ τούτων δὲ ἀπέθανον εἴκοσι δύο χιλιάδες. Μᾶλλον ἐκ τῆς ἐπιδημίας παθῶσα ἐπαρχία εἶνε ἡ τῆς Παδοῦης.

Ἵποκριτῆς τοῦ θεάτρου, εὐρεθείς ἐν στενοχωρίᾳ, ἔγραψεν εἰς τὸν πλουσιώτατον κύριον Μ. κερδήσαντα εἰς τὸ λαχεῖον τῆς Τραπεζῆς τὴν ἀκόλουθον ἐπιστολήν: ἄ Κύριε Μ. Σὰς παρακαλῶ, νὰ μὲ δανεῖσητε 500 δραχμὰς διότι εὐρίσκομαι ἐν μεγίστῃ ἀνεχεῖα. Βλέπετε ὅτι ἔχετε τὸν στραβὴν τύχην ὥστε δὲν θὰ εἶνε διόλου παράδοξον καὶ ἀπὸ ἐμὲ αὐτὸν νὰ ξαναπάρτε τὰ χρήματά σας...

Ἐν τῇ σινικῇ γλώσσῃ στιγμὴ ὑπεράνω γραμμῆς σημαίνει ἄνωθεν, κάτω, κάτωθεν. Γραμμὴ τεταμένη εἰς δύο ἴσα μέρη ὑπ' ἄλλης δηλοῖ τὸ μέσον. Τρεῖς ἀνθρώπιναι μορφαὶ κατὰ σειράν τεθειμέναι σημαίνουσι ἀκροουθεῖν. Δύο μορφαὶ γυναικῶν κατέναντι ἀλλήλων σημαίνουσι φιλονεικίαν. Ἡ εἰκὼν τοῦ ἡλίου ὅπισθεν δένδρου δηλοῖ τὴν ἀνατολήν, πτηνὸν ἐν τῇ φωλεῇ του τὴν ὄσιν. Ὄφθαλμοὶ καὶ ὄδωρ ἡμῶν ἐκφράζουσι τὴν ἰδέαν τῶν δεικρῶν ὄρατις καὶ οὗς τὴν ἰδέαν τοῦ ἀκροῦσθαι. Ἐν γένει ὡς σημεία τῆς γραφῆς τῶν Σινῶν χρησιμεύουσιν εἰκόνες

Φοιτητῆς τῆς φιλολογίας ἀρχίσας νὰ πωλῇ τὰ βιβλία του ἔγραψεν εἰς τὴν ἐρωμένην του μετὰ ἄλλων: Δόξα σοι ὁ Θεὸς· αὐτὰς τὰς ἡμέρας ζῶ διὰ τῆς φιλολογίας...